

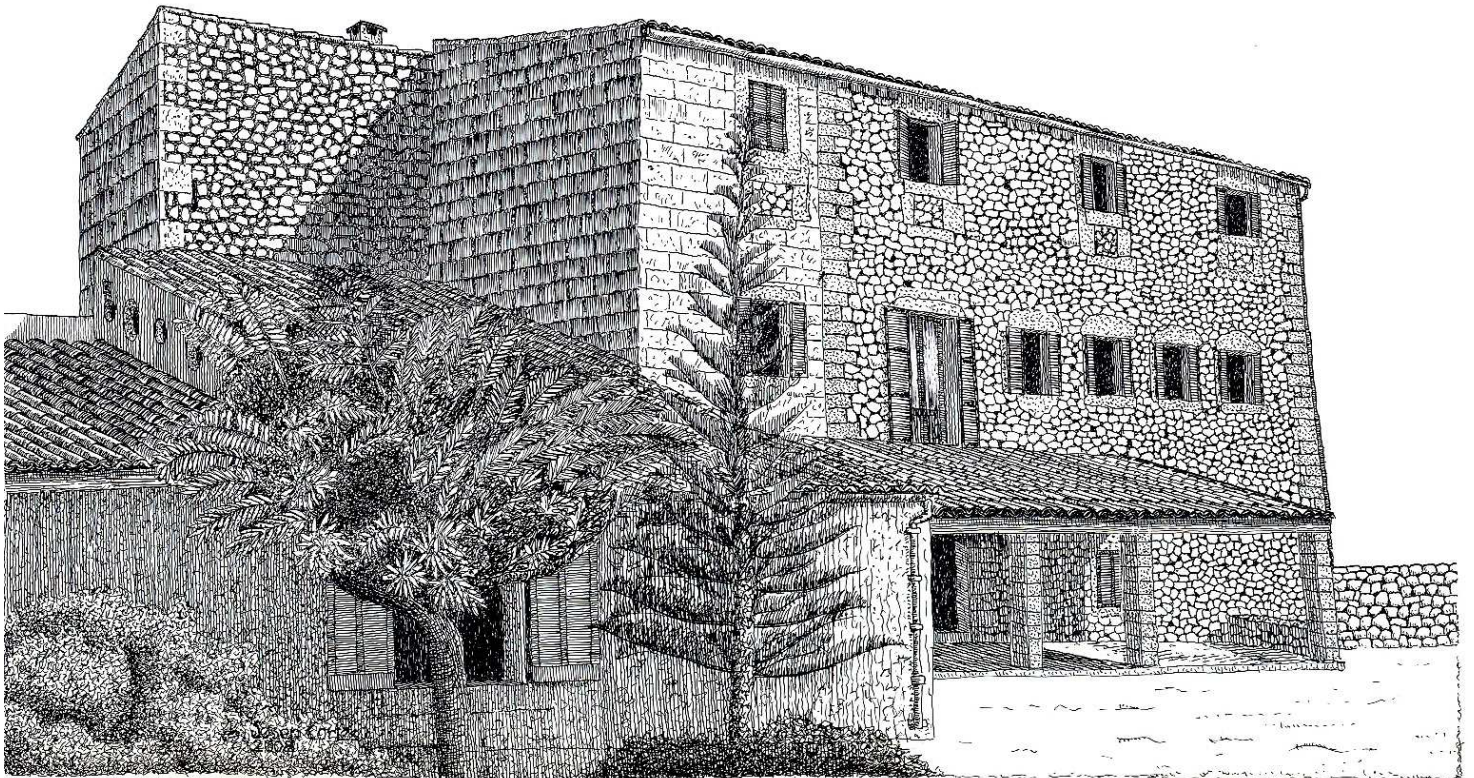
flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Agost-setembre del 2008 * núm. 362

En aquest número:

- * **Pot ser l'Església democràtica?, per Jeroni Llambias**
- * **Insults, per Joan Lull**
- * **Ignasi Umbert entrevista el rector**
- * **Una curiosa descripció de les Balears, per Pere Santandreu**
- * **L'eficiència perduda, a cura de Guillem Pont**
- * **Presentació dels llibres "Cronologia" i "La fortalesa de la Punta de n'Amer"**
- * **Josep Cortès fa una necrològica de Miquel Rosselló, de qui també s'acomiaten l'Esqueix teatre i la Passió**
- * **Pau Quina parla de les festes de Sant Llorenç**
- * **El Sant Rosari i la Verge Maria, per Ignasi Umbert**
- * **La Plataforma contra els parcs eòlics entrega més de 800 firmes**
- * **I les seccions fixes de cada mes**

Son Trobat

Responsabilitats inadequades

Els ajuntaments són les institucions polítiques més properes a la gent, per estar en el mateix poble i perquè el batle i els regidors són coneguts personalment pels seus conciutadans. Per això, perquè aquesta proximitat propicia que siguin els primers destinataris de les queixes, solen assumir competències sobre temes que no els tocava i per als quals no disposen de pressupost.

Un d'ells, que ja s'ha comentat altres vegades en aquesta mateixa revista, és el del transport escolar dels alumnes de batxiller. Si la Constitució assenyala que l'ensenyament ha d'esser gratuït per a tothom, no hi ha dret a què els alumnes de Sant Llorenç hagin d'esser els únics de la contrada que hagin de pagar els billets de l'autobús, per no haver-hi institut en el poble. Aquests darrers anys l'Ajuntament n'ha assumit una part del cost, tot i que les competències en educació no són de la seva responsabilitat, circumstància que probablement es repetirà aquest curs perquè els que tocarien solucionar el tema se'n renten les mans i deixen passar el temps sense prendre mesures.

Aquesta circumstància és especialment escandalosa si es té en compte que Aumasa no pot cobrar res per aquests seients, puix ja els cobra a través de la concessió que té concedida. Per això, quan els pares paguen per avançat els 600 euros anuals que costa el servei, se'n cuida bé de no donar-los cap rebut, que podria servir de base per formular futures reclamacions.

Un altre és el dels jutjats. Segons la llei, els ajuntaments l'únic que han de fer és proporcionar un local, ja que correspon al ministeri de Justícia fer-se càrrec dels funcionaris. En el cas de Sant Llorenç n'hi hauria d'haver dos, en base al seu volum de feina, però la realitat és que el ministeri no n'hi ha posat cap i ha de ser un empleat de l'Ajuntament el qui se'n cuidi dels expedients, compartint les tasques municipals amb les dels jutjats, amb el corresponent retràs que aquesta situació comporta, que en alguns aspectes arriba fins als dos anys. Pensem que en aquests dos mesos d'estiu hi ha hagut 11 naixements, 14 defuncions i 4 noces, és a dir, gairebé 30 expedients per completar, tenint en compte que quan la mort no ha estat natural la feina es multiplica.

Hi ha molts més aspectes que l'Ajuntament assumeix sense que siguin de la seva competència, però basten aquests dos per fer-se una idea de l'injust de la situació. Esperem que dins la reforma de la Justícia que ha promès el ministre també s'hi inclogui la que afecta als ajuntaments.

Parlant dels jutjats, és sabut que el mes passat va morir el jutge de pau de Sant Llorenç, Miquel Rosselló -descansi en pau-, per la qual cosa l'Ajuntament ha obert un termini fins al final d'octubre per a què els interessats puguin presentar-se per ocupar la seva plaça.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecadcard@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Agost-setembre del 2008 - Número 362

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Antònia Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

		Portada
Josep Cortès	Son Trobat	15
	Llibres	15
	Miquel Rosselló	17
	Espipellades	27
Jeroni Llambias	Església i democràcia	3
Joan Lull	Insults	4
Ignasi Umbert	Entrevista Jeroni Llambias	6
	El Sant Rosari	22
	C.D. Cardassar	31
Lluïsa Truyols	Acomiadament	8
Pere Santandreu	Una curiosa descripció...	9
Ramon Rosselló	Història	10
Guillem Pont	L'eficiència perduda	11
	Tu tries	12
	Andreu Ferrer	13
Colomí	Memòries	14
Esqueix teatre	Comiat a Miquel Rosselló	16
Pau Quina	Festes de Sant Llorenç	18
	Esports	24
Correu-e	Curiositats laborals	19
	Anuncis comercials	21
CIM	Dinamització lingüística	19
Margalida Fiol	Pàgina infantil	20
Redacció	La cerimònia del te	21
L'escola	Pàgines escolars	26
Crom, el Nòrdic	Filosofia	28
Ajuntament	Aire net per a tothom	29
Nicolau/Simonet	Demografia	30
Joan Roig	Tertúlia de cafè	32
Plataforma	Contra el parc eòlic	33
Xesc Umbert	El temps	34
Tomàs Martíñez	Des del meu racó	36
Bel Nicolau	Distribució	

Pot ser l'Església democràtica?

Jeroni Llambias Vidal

És cert que l'Església, en la seva estructura i funcionament, no és una democràcia ni té experiència en aquest sentit. A més, aquest tema sempre ha estat una mica tabú

dins la consciència de la majoria de cristians; molt aviat i depressa la gent accepta com a normal que democràcia i Església tenen poc que veure.

Però també es cert que la mateixa Església, al concili Vaticà II, s'ha posat la marca de Poble de Déu i que alguns sectors han parlat de "l'Església dels pobres". Uns i altres, d'aquesta manera, volien superar la desigualtat, l'autoritarisme dels senyors d'aquest món del que parla l'evangeli, la concentració de poder en unes poques mans, la marginació dels laics, especialment de la dona, la impossibilitat d'apel·lació i que l'autoritat pràcticament no hagi de donar comptes, etc. Tot això expressa el desig d'una Església més humana, més conseqüent amb el que veïem en Jesús.

Com a conseqüència de tot això s'han creat organismes de participació, en un intent d'avançar en aquest camí (consells diocesans, parroquials, de religiosos, de laics, etc.), però sempre són consultius i, sovint, poc i mal utilitzats, no sempre tinguts en compte i a vegades només per ser informats. Com a botó de mostra alguns fets: en aquests darrers temps, principalment a la part forana, s'estan constituint Unitats de Pastoral entre parròquies, però sense una consulta i consens previs amb els preveres i consells i grups de pastoral afectats, normalment són decisions imposades des de dalt. A més, la informació als consells parroquials afectats normalment és dona sense possibilitat d'assistir-hi ni el rector sortint ni l'entrant.

De la marca Poble de Déu s'ha arribat a dir, per part d'altres instàncies, que era una fórmula una mica perillosa perquè pot dur a entendre l'Església com un fenomen només sociològic i la marca "Església dels pobres" mai no ha entrat

dins la terminologia més institucional.

Amb tot, crec que hem de seguir afirmant que, **encara que l'Església no té perquè ser una democràcia exacta en el sentit polític que coneixem, hauria de ser més que una democràcia si vol seguir els valors d'humilitat i servei que Jesús viu i proclama.** No podem oblidar aquell text de l'evangeli que posa en boca de Jesús: *"Ja sabeu que en totes les nacions, els governants disposen dels seus súbdits com si en fossin amos, i els grans personatges mantenen els altres sota el seu poder. Entre vosaltres no ha de ser així: qui vulgui ser important entre vosaltres ha de ser el vostre servidor, i qui vulgui ser el primer ha de ser el vostre esclau, com el Fill de l'Home que no ha vingut a fer-se servir, sinó a servir els altres i a donar la seva vida com a preu de rescat per tots"*. Aquest és l'autèntic sentit de l'autoritat dins l'Església. El ministeri i la capacitat de servir. No es pot servir, si no s'escolta i se sap realment quines són les necessitats i desigs del poble.

En el primer mil·lenni, el ministeri presbiteral és entès amb referència a la comunitat, i el poble expressava la seva participació amb la mà alçada. Prescindir de la participació del poble feia nul·les i invàlides les ordenacions; però això després va canviar prenent un caire de més verticalitat.

En aquest sentit, Casaldàliga, bisbe jubilat del Brasil, diu: *"La democràcia que coneixem embafa i indigna; què no haurà de fer l'església per no aparèixer com enemiga de la democràcia i sense credibilitat?"* I respon: *Fins i tot Déu ha de "ser democratitzat" d'una altra manera i la vivència religiosa de la fe s'ha d'obrir al diàleg enmig del pluralisme i s'ha de comprometre en les grans causes comuns de la vida i del ser de l'univers."*

Un grup de joves de "Cristianisme i Justícia", sobre aquest tema, opinen que no som ni fem una Església més participativa, horitzontal i respectuosa amb la pluralitat perquè tenim el cor massa dur encara, massa interessat i proteccionista. Veïem allò de pecat que té la societat i ens excusam de tot allò

que s'hauria de transformar en nosaltres.

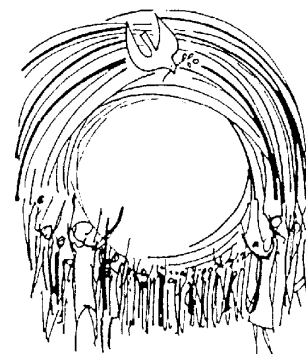
I amb el desig d'una Església més participativa, horitzontal i respectuosa de la pluralitat, aquests mateixos joves expressen que voldrien:

- Que l'Església siguem tots els cristians i sense exclusions. El que fa l'Església és el que fem els seus membres. L'Església som tots.

- Una Església que deixés participar les seves bases en la seva direcció. Les decisions haurien de seguir una direcció de baix a dalt i no l'inrevés. El fet diferencial entre la gruixuda base i l'esvelta cúpula és que la primera té molt més els peus a terra.

- Una Església amb una estructura gens pretensiosa, horitzontal i sensible a la pluralitat. Partint de les petites i mitjanes comunitats (parròquies i moviments) tenir una forma eficaç de representació, allunyant-se de l'Estat absolutista medieval que encara sovint impera mostrant el seu anacronisme.

La paraula laic, en el seu sentit original grec, significa membre del Poble de Déu, des d'aquest punt de vista també és un laic el capellà, el bisbe i el papa, com ho fou Jesús; però amb el temps la divisió eclesiàstica del treball ha convertit el laic en el que no participa del "poder sagrat" i un simple beneficiari del que el cos de funcionaris sagrats executa, amb els quals el laic, simplement col·labora. Però en les comunitats de base, constituïdes principalment i quasi exclusivament per seglars, es veu clarament que aquests són autèntics creadors de realitat eclesial, de testimoni comunitari, d'organització i de responsabilitat missionera. Tenen la paraula, creen nous símbols i engendren església. S'hauria d'anar amb molta més cura a no fer mal be aquesta gran riquesa d'església viva i missionera.

Insults

Joan Lull Vives

Aquesta vegada la cosa va d'insults. Un insult és l'"ofensa que es fa amb accions o paraules ultratjoses", de manera que algú pot ser insultat tant de paraula com de fet, amb una coça o una escopitada.

M'he dedicat a fer un recull dels insults verbals que més se senten -o se sentien fa poc. Sé que no hi són tots, no en faltaria d'altra! Recollir-los tots és una tasca gairebé impossible, ja que pràcticament cada dia n'apareixen de nous. Se'n poden trobar fins a 2000 a l'adreça d'internet www.llenguacatalana.com/insults.html.

M'excús, d'entrada, per determinades expressions que alguns podrien trobar de mal gust. Pretenc fer només un escrit sobre un aspecte concret d'un tema que per a mi és apassionant: la llengua. Crec que aquells temps en què la gent s'escandalitzava per coses que sentia estan definitivament superats.

No parlaré de retrets. Entenc per retrets termes com "estafador", "estret", "venut", "(a)cu(s)eta", "giracami(s)es", "golafre", "femeller", etc., si bé són utilitzats sovint com insults.

Els insults varien segons les èpoques i els indrets i, per tant, són un reflex de la societat. Molts dels que feien servir els nostres padrins, com "betzol" o "pocavergonya", ja no se senten en boca dels més joves, que en prefereixen d'altres com "xulo" o "cabró". A més, canvien segons el lloc: a Ciutadella, per insultar algú, li diuen "cobròmbol" (és a dir, "cogombre"); al Principat, "ximple", "poca-solta", "carallot", "tòtil" o "babau"; a Eivissa, "bambo"; a Santa Maria, "alcavot"; a Lluçmajor, "cap de xinxo" i "pardal-mèm-mèm". Fins i tot entre pobles veïns hi ha variacions.

En aquesta qüestió, el català també ha rebut la influència castellanitzadora: molts dels insults que s'han introduït recentment provenen del castellà. D'aquests, n'hi ha que pronunciam ben igual que en castellà i n'hi ha que hem adaptat parcialment o totalment a la fonètica catalana. En són exemples: "xulo"; "baturro" (els "baturros" són els aragonesos); "cantamañanas"; "sinvergüensa" (amb "e" neutra final); "cabró"; "sorra" (és a dir, "prostituta", referit sempre a una dona); i, entre els més recents, "gilipollas" o "gilipolles" i "capullo".

Hi ha insults que s'apliquen indistintament a l'home i a la dona ("cabró" i "cabrona"; "pardal" i "pardala"; "puta" -amb sentits diferents segons el sexe); d'altres són exclusius o de l'home ("ase") o de la dona ("mala pècora").

En el camp dels insults hi ha graus, és a dir, n'hi ha de més greus i n'hi ha de més suaus. No és el mateix titllar algú de "bajoca" que titllar-lo d'"idiota".

Les competicions esportives ens en forneixen un bon repertori. Una actuació discutible d'un àrbitre provoca sovint les ires del públic, que vessa sobre ell els seus exabruptes. Record haver sentit insults ben originals a qualche àrbitre al camp de futbol de Sant Llorenç: "budell de mè", proferit per l'amo en Maset, al Cel sia, fa una bona partida d'anys; "J.R." i "Falconetti" (personatges dolents de dues sèries de televisió d'un temps, d'aquelles que tothom mirava per manca d'oferta televisiva); "referee" (amb les dues "e" exageradament llargues, mot que en anglès significa sen-

zillament "àrbitre"); "Guruceta", en record d'aquell àrbitre tristament cèlebre que va xiular un penalti inexistent en un partit de copa entre el Barça i el Reial Madrid (a favor del Madrid, és clar!).

De l'insult, només en donaré el mot primitiu. No em referiré als derivats, és a dir, a les variants que parteixen d'aquell però que es formen amb diversos sufixos: si agafam, per exemple, el diccionari Alcover-Moll i cercam "beneit", veurem que té per sinònims "beneitet", "beneitó", "beneitot", "beneitàs", "beneitarro" i "beneitango".

Els insults es refereixen a determinats camps semàntics, per la qual cosa provaré de fer-ne una classificació. El diccionari, sempre tan útil, m'ha servit per esbrinar el significat originari d'uns quants que no coneixia.

Pel que fa al món animal, tenim: "animal"; "borinot"; "betzà" ("poll gros i malgarbat, amb poques plomes"); "pardal" (un pardal és un ocell, concretament un gorrió) i "pardal de moro" (amb un afegitó racista); "ase" i "tros d'ase"; "somerà"; "porc"; "collons de porc"; "truja"; "collons de mico"; "ruc"; "cabró"; "annerot"; "guarà" (sinònim d'"ase"); "mussol"; "endiòt"; "endiòt poller"; "endiòt foraster"; "milana"; "milana pollera"; "bístia" i "bèstia"; "mala pècora" (al·lusió a l'ovella negra del ramat, ja que "pècora" és una "ovella"). Uns altres fan referència a productes del camp. És el cas de "tronxo"; "cap de fava"; "bleda"; "poma"; "albercoc"; "bajoca"; "carabassa"; "carabassot"; "tomàtiga"; "monei" i "monei de fira"; "mo-

neiot" i "moneiot de fira"; "moneiato"; "fenoll".

N'hi ha també que serveixen per dir que algú no té el cervell suficientment desenvolupat, que és "d'enteniment limitat": "beneit"; "betzol" (originàriament, "panxa grossa", "home panxut" o "persona que hi havia als convents per fer missatges"); "bàmbol" ("bamb-" és l'onomatopeia del balbuceig); "curt" i "curt de gambals" (els "gambals" són les cames); "subnormal" (més modern); "bajà" (segurament el nom que rebien les faves en una ciutat de la Itàlia romana, Baiae); "turmàs" ("pedreny vermell que fa fulls"); "entabanat" ("torbat per una olor, fum, vapor, etc"); "tosco", "llosco", "toto", "bedel" (no consten al diccionari); "banastra" ("cistell" o "covenet"); "tarambana" (probablement una onomatopeia imitativa del moviment

brusc de vaivé, o del cant sense solta); "tros de suro", "cap de suro", "tros de soca", "tros de banc" i "tanoca" ("tros de fusta" en occità) al·ludeixen a matèries inerts, sense vida; "tral·larel·la" (de "tral·larejar" una cançó), etc.

De significacions diverses, tenim: "cul agre"; "merdós"; "colló" i derivats com "collonapi" o "collonàpies"; "teba"; "estúpid"; "imbècil"; "desgraciat"; "idiota" (terme grec que significava, originàriament, "particular", per oposició a "home públic", "polític"); "gonella" ("túnica llarga i cenyida que duien antigament els homes i les dones"); "bosses", "bossot", "bosses tristes" i "bosses tristes de ca mè"; els precedits pel prefix "torra-": "torrapipes" (més suau), "torrabosses", "torracollons" (més intensos); "tarat" (és a dir, "defectuós"); "inútil"; "pur"; "pallasso"; "pocavergonya", "dimoni"; "fantasma"; "malparit"; "maleit"; "estrúmbol" ("embalum, objecte que embaluma").

Per altra banda, els qui viuen en una ciutat solen considerar-se superiors als qui viuen a foravila, i viceversa. Això fa que termes com "rústic", "pagès" o "ciutadà" siguin sovint emprats en contra d'algú. També es poden incloure dins aquest apartat aquells noms populars amb què és coneguda la gent d'un determinat poble. Provenen de temps antics en què hi havia una gran rivalitat entre pobles veïns: "granots" (Sant Llorenç); "papparres" (Son Carrió); "burgregos" (Son Servera); "panets" o "llonguets" (Palma); "cabilenyos" (Montuïri);

"indios" (Porreres); "panxes roges" (Alcúdia, Llubí, Campos, etc.); "telecons" (Maria de la Salut); "bosquets" (Santa Margalida); "pataters" (Sa Pobla); "senalletes" (Alaró); "cabildos" (Ciutadella)...

Altres insults serveixen per tractar la persona de nascuda il·legítimament ("bord", "fill de puta", "fill de set pares"), prostituïda ("puta", "mala puta" -per a la dona-) i d'inclinació sexual "esgarrada" ("maricón" i "tortillera", castellanismes flagrants). Això darrer, afortunadament, pareix que ja està superat.

Entre els que tenen connotació política, tenim "etarra", "nazi" i "fatxa".

Finalment, cal parlar dels insults de caire racista. Totes les societats tenen un component de rebuig d'aquell que no s'ajusta al "model" -el "seu" model, com si fos l'únic i exclusiu-, i la nostra, malauradament, no és una excepció. Així, són utilitzats amb fins racistes termes com "moro", "gitano", "xueta", "foraster". Són castellanismes "sudaca" i "coreano".

FONTANERIA

JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

Ja fa un any i pareix que era ahir...

Ignasi Umbert

Don Jeroni Llabias ens conta com li ha anat en aquest primer any com a rector de la nostra parròquia

Bon vespre, don Jeroni. Ja ha passat un any des d'aquella primera entrevista que Flor de Card vos va fer amb motiu de la vostra arribada a Sant Llorenç com a nou rector de la parròquia. Ara, un any després, ens agradaria saber què tal vos varen rebre els nous feligresos i com vos ha anat o com heu viscut el primer any com a pastor al front dels llorencins.

M'ha anat bé. La gent em va rebre i s'ha mantingut en una actitud de bona acollida i de molta col·laboració. He viscut aquest any en pla de molta observació i d'aportar el meu propi tarannà en les relacions personals amb la gent, en el moment de les celebracions litúrgiques i diferents contactes amb grups parroquials i extra parroquials, no només a Sant Llorenç, sinó també als altres indrets de la nostra unitat de pastoral. Jo m'he sentit ben acollit, esper que la gent almenys s'hagi sentit escoltada i atesa, amb les limitacions que comporta la meva dedicació a quatre comunitats disperses amb l'ajut d'altres capellans, sobretot en el tema de les celebracions. Un dels meus principis sol ser la franquesa i sinceritat que sempre aplic en les meves relacions, això a vegades cau bé i altres no, però si jo no actués així, perdria la meva identitat.

Heu tingut dificultats per a connectar amb la idiosincràsia llorencina o, pel contrari, vos ha estat fàcil poder emprar el vostre propi criteri?

No parlaria de dificultat, sinó d'esforç en adaptar-me a una nova realitat molt diferent a les anteriors. Aquí la gent està molt pendent de les tradicions i dels costums de sempre. Les meves experiències anteriors no són aques-

tes ja que he passat per les barriades dels Hostalets i de Son Gotleu de Palma i el barri de Crist Rei de Manacor, encara que pertot hi ha sempre una mica de tradició i costum. Les parròquies de barriada fan més directament una pastoral evangelitzadora i social. Celebracions senzilles i austeres, activitats catequístiques i de formació, compromís social. Jo, aquí, he definit sempre el meu propi criteri davant les persones i els grups que he tingut ocasió, però sense imposar-lo ni forçar la marxa de cap grup. Precisament un dels meus criteris és no organitzar la parròquia que a mi m'agrada, sinó la parròquia que la gent estigui disposada a dur endavant i es donin les condicions necessàries per a fer-ho, encara que jo sempre apunti personalment cap a les metes que cregui millors. En aquest sentit, per aquest curs que està a punt de començar, proposem un canvi considerable en el mètode de catequesi dels nins i nines de primera comunió; es tracta de la catequesi familiar, que suposa la implicació dels pares, mares, nines i catequistes en una dinàmica plegats. Això es farà si la gent col·labora, però hem pres la decisió després de parlar-ne algunes vegades amb els pares i mares dels nins i

nines d'aquest curs passat. Aquesta seria una passa considerable cap a una pastoral més evangelitzadora, ja que el que importa no és fer molts d'actes religiosos i tradicions culturalment cristianes, sinó conèixer millor Jesús i l'Evangeli i que siguin una ajuda per a fer front a la vida de cada dia amb tots els seus desafiaments. Viure la fe no és complir un caramull de devocions i rituals, sinó dur a la pràctica en la vida diària el que a l'església resam: defensa del dèbil, tolerància, acceptació de la diversitat, senzillesa i humilitat, diàleg, compartir, perdó, servir, etc.

Vós veníeu d'una parròquia on feia molts d'anys que hi éreu i l'havíeu motllurada, religiosament parlant, un poc a la vostra manera, una manera molt personal d'entendre el missatge de Jesús. Això vos ha creat dificultats o, pel contrari, vos heu adaptat bé, o simplement la cosa de la religió ha seguit el seu procés, aparentment decadent i sense massa interès per a ella?

Aquesta pregunta crec que ja està un poc contestada a les dues respostes anteriors, però diré un poc més. Passar d'un lloc a un altre sempre suposa una certa dificultat d'adaptació, i

encara més si els centres d'interès no són exactament els mateixos. Jo penso que m'he adaptat fins on és possible, en el sentit que una persona, estigui on estigui, no ha de perdre la seva identitat i les seves conviccions de tota una vida i, des de la seva manera de ser, ha de col·laborar amb el que troba i influir en la mesura de les seves possibilitats. No podem comparar els meus darrers anys a la parròquia on estava amb el primer any on acabo d'arribar. Jo segueixo essent el mateix, però les situacions i moments de cada lloc són prou diferents. I encara més accentuat havent-me d'incorporar a la vegada a quatre comunitats prou diferenciades: Sant Llorenç, Son Carrió, S'Illot i Sa Coma. No crec que haguem de parlar de religió decadent, sinó que, en tot i pertot, i per tant també aquí, la religió s'ha d'anar purificant i desfent de tot allò que és buit i desfasat i sense sentit o merament folklòric, i anar al que és més essencial: conèixer més profundament la persona de Jesús i el seu missatge i mirar de fer-ne vida, unir fe i vida. Una fe viscuda en el dia a dia a casa, l'empresa, el carrer, àmbits d'oci, la política, etc., fent de les nostres relacions i ambients uns llocs habitables i positius amb més gruix d'humanitat, com Jesús. A vegades estam massa entretinguts i ocupats amb les nostres pròpies organitzacions i representacions culturals d'origen religiós, quan el que més importa és celebrar l'eucaristia i anar a viure-la en el quefer normal de cada dia.

Què vos ha suposat passar d'administrar una sola parròquia de barri a haver-ne d'administrar quatre de separades per la distància? No suposa això no tenir prou temps per dedicar-se a la pastura del seu ramat i, per tant, és com a tenir-lo sempre dins la pleta i que hi hagi el perill que alguna faci tala?

M'ha suposat haver de confiar moltíssim en la gent perquè les coses necessàries i habituals de cada lloc continuïn la seva marxa amb normalitat. I per la meua part atendre més personalment tot allò que és feina més específica meua. Marcar-me prioritats sobre el que és més urgent o necessari. Considero prioritats: els caps de setmana celebrar

l'Eucaristia i altres sagraments a cada una de les parròquies, atendre personalment les persones i famílies que demanen un sagrament, preparar les celebracions i homilies del diumenge i festes, acompanyar els grups de catequistes i de formació, visites als malalts que ho desitgen, gestionar qüestions materials que es fan necessàries i urgents a cada lloc, escoltar els Consells Parroquials, comunicar-me amb la gent mitjançant les revistes i el Full parroquial de la Unitat de Pastoral, coordinar els serveis que ens presten alguns capellans residents a la zona, disposar que les necessitats socials o caritatives siguin ateses. No considero prioritats meves: els actes de societat i de presència com a institució a cap acte oficial, els actes culturals religiosos o no, les tradicions populars i festives, etc. Jo voldria que la gent es tragué del cap la idea clàssica d'un rector que s'ha de fer present pertot, com les autoritats. Això ja s'ha acabat, a més que jo no ho he fet mai per manera de ser personal. La nova organització en Unitats de Pastoral desdibuixa la imatge clàssica del rector i potencia la imatge de l'animador de pastoral que juntament amb els altres atén les parròquies.

Després d'un any d'haver deixat la parròquia de Crist Rei, quantes vegades vos heu demanat per què el Bisbe vos va donar un nou destí, quan la tasca que havíeu duït allà, segons molts dels vostres

antics feligresos, havia estat molt bona?

Que un capellà sigui destinat a un altre lloc s'ha de considerar un fet habitual, produït per la necessitat de proveir les parròquies de tot el que necessiten. I encara que sempre suposa un glop una mica amarg, s'ha de beure. Avui em toca a mi, demà a un altre. Dit això, puc afegir que sí que m'ho he demanat algunes vegades, ja que, com va sortir a la premsa, de manera col·legiada, amb un fort sentit de Poble de Déu i de comunitat molt marcada, dúiem endavant una pastoral viva i missionera, oberta i creativa, amb la qual un bon grup ens hi sentíem molt identificats. Crear una Unitat de Pastoral en aquell moment, prescindint del seu parer sobre les formes de fer-ho i mantenint amb tots ells una actitud distant i autoritari ha malmenat prou el procés que de manera natural anava discorrent. Podem dir que ha estat com una piràmide trencada. No s'entén, avui en dia, l'autoritarisme que sembla haver-hi a l'hora de crear noves Unitats de Pastoral. Puc anar equivocat, però no ho crec, sembla que quan ho tenen tot decidit acudeixen al lloc per veure si poden "llisar el pèl" i "fer prendre la pastilla". No podem començar la casa per la teulada. Una pastoral de conjunt, viva i missionera, només es durà a terme amb el consens de la gent, però sense malmenar-la abans i tractant-los com adults que pensen i coneixen i saben més que ningú les necessitats i possibilitats del seu medi parroquial. Aquella dita mallorquina és ben clara: "gat escaldat, d'aigua freda tem".

El trasllat a la parròquia Llorencina va semblar una mica de càstig o una sobrevaloració de la seva vàlua i de la vostra capacitat personal, com pot ésser el passar d'una parròquia de barri a haver d'administrar quatre parròquies tan diferents unes de les altres i tant allunyades, el que fa que el temps no vos basti per a atendre-les com caldria, i que a més té un dia a la setmana que l'heu de dedicar als malalts de l'Hospital de Manacor? Com ho feis per poder atendre tants de llocs?

Segur que ningú m'ha castigat a res, perquè no m'haurien enviat aquí. A més, els superiors d'ara ja no castiguen. A vegades s'equivoquen, però tot d'una demanen perdó. Pot ser sí que hagin sobrevalorat la meua humil capacitat personal. Com ho faig per atendre les quatre comunitats ja ho he explicat abans: marcant ordre de prioritats i confiant molt amb la gent de cada lloc. I procuro conduir el cotxe amb molta prudència perquè el que més importa és arribar bé. La parròquia no és només el capellà, sinó que som tots! Si les parròquies fossin només el que el capellà és o fa, ja fa estona que moltes estarien quasi tancades, incloses les que jo intent servir.

I les festes de la Mare de Déu Trobada, que suposem que han tingut l'acceptació que sempre han tingut, tenint en compte la gran estimació que els llorencins tenen

per la seva Mare de Déu, com les heu viscudes? Ha canviat molt el programa en relació als altres anys?

Aquestes festes tenen un fort arrelament popular. La gent i els grups i associacions hi participen des de la singularitat de cadascú. Jo penso que el poble ha de celebrar les festes com les sent perquè això crea identitat i sentit de poble. I la parròquia ha de col·laborar des del lloc que li correspon: omplir el contingut formatiu i religiós de la festa, vetllant de no caure en una simple religiositat popular allunyada del compromís social i de la vivència del Regne de Déu. Aquesta festa té un conjunt d'actes cívicis, que la decisió sobre com i quan fer-los depèn més de l'Ajuntament que de la parròquia; en aquest sentit, per una millor coordinació de tot i evitar algunes confusions d'aquest any, crec que seria millor que l'Ajuntament elaborés el programa amb el suport de la parrò-

quia i les altres institucions, encara que, com fins ara, la parròquia pagués l'edició del programa.

Finalment, i ja per a acabar, Flor de Card vos vol agrair la vostra col·laboració habitual a la revista. Moltes gràcies, don Jeroni. Ah, per cert, em xiularen les orelles que el Sr. Bisbe, fa un parell de mesos, va anar a Austràlia acompanyant el Papa Benet XVI i que, a més d'un virus de per allà, també havia duit un canguret per a cada parròquia perquè els nins petits poguessin jugar amb ell si feien bonda durant la doctrina, no sé si és ver això o no? Bé, bromes a part, don Jeroni, gràcies, com sempre, per la vostra amabilitat i esperem que la tasca que vos han imposat des de les altures no afecti al ramat i no hi hagi cap ovella.

Acomiadament del Centre de Salut de Sant Llorenç

El motiu d'aquest escrit no és altre que el d'acomiar-me de la gent de Sant Llorenç que durant 14 anys he assistit i atès com a infermera del Centre de Salut.

La meua partida ha estat un poc precipitada i sobtada, per això no he pogut acomiar-me de cada un de vosaltres tal i com hagués volgut.

El meu canvi és degut, bàsicament, a què he cercat la proximitat del lloc on visc.

Sols vull dir que a Sant Llorenç m'hi he trobat molt bé, i que hi ha molta gent que segurament després de tants anys, enyoraré, molts han estat entranyables per a mi, i m'agradaria agrair tot el suport que d'ells he rebut, com a infermera i com amiga; a molts sempre els recordaré, moltes famílies amb les que he tingut relació, a vegades a moments difícils, però de les que sempre he rebut respecte i estimació.

A tots Moltes de Gràcies i fins sempre.

Lluïsa Truyols

smw
self made woman

Joieria Ignasi

smw
self made woman

smw
self made woman

Personalitza la teva polsera d'argent
Top moda 08-09

Una curiosa descripció de les Balears del segle XVIII

Als amics Jesús i Pepa, que ara enyoram

Remenar papers i llibres antics sempre és interessant i divertit. De vegades no saps quin profit concret en trauràs, però no deixa de ser una activitat que et reporta el plaer de l'aventura per a aquells que tenim poc esperit aventurer. Acab de repassar un llibret sobre les Illes Balears, molt senzill i de fàcil lectura. El seu títol és *Atlante español, Reyno de Mallorca. De sus Ciudades, Villas, y Lugares mas famosos: de su Poblacion, Rios, Montes, &c.*, i va ser publicat per Bernardo Espinalt a Madrid l'any 1779. Ve acompanyat d'algunes il·lustracions, amb la indumentària tradicional dels mallorquins i amb vistes d'algunes localitats. Es tracta d'un volumet del qual podem extreure fragments d'un cert interès per als amics lectors d'aquesta revista.

El llibret fa un repàs ràpid a la història de les Balears, almenys a la història coneguda a l'època. Repassa algunes característiques de les principals viles, els habitants, les parròquies, els conreus i el bestiar que s'hi troba, i també els escuts de cada municipi. De vegades hi pesen més els elements subjectius, impropis d'estudis actuals, tot i que són precisament aquests els comentaris que més atreuen el lector no especialitzat. És el cas per exemple de l'etapa de

dominació anglesa de Menorca; aquí Espinalt indica que "*quedó perdida toda esta Isla*" (p. 391), tot i que imagín que per a la tranquil·litat espiritual del lector conclou que "*a los Isleños les dejan profesar la Religión Católica*" (p. 389).

De Mallorca en fa la constatació següent:

"Todo él es muy fértil en trigo, cebada, vino, azeyte, siendo la abundancia de éste tanta, que en el año 1624, se cogieron un millon de arrobas solo en Mallorca: Carnes sabrosas, celebrados quesos, legumbres, frutas de todos generos, caza, miel, azafran, almendras, aves, pesca, ganado, cuya lana es exquisita, infinidad de moreras, gran cantidad de seda, caballos afamados, buenas salinas, sosa y barrilla: finalmente se hallan en ella varios minerales, abundando en todo, no solo para el consumo de sus habitantes, sino para proveer à otros Reynos, que sacan anualmente gran cantidad de azeyte, vino, malvasía, almendra, alcaparra, limones, naranjas, mantas, gorros, estameñas, y otros varios frutos y generos so-

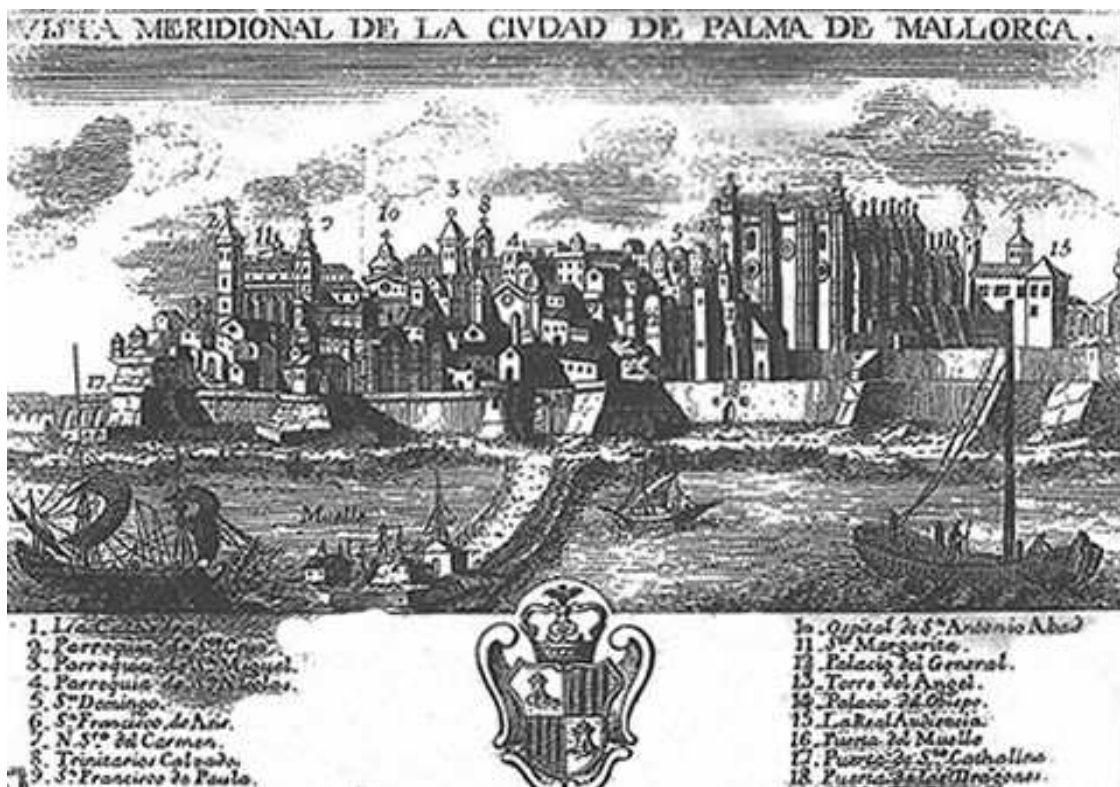
brantes" (p. 277).

Als mallorquins de l'època l'autor els defineix de la manera següent:

"Sus naturales son generosos, robustos, de animo esforzado, y muy aplicados: salen excelentes Marineros y Artilleros: hablan por lo comun la lengua Limosina ò Catalana con poca diferencia; pero en las Ciudades, y la gente noble y culta, habla la lengua Castellana, y visten con el mismo trage que se estila en la Corte (...)". (p. 278).

Pràcticament no hi ha cap referència a Sant Llorenç, que no apareix al mapa de Mallorca inclòs al llibre. Només s'indica que Manacor té "*un Lugar anexo llamado San Lorenzo del Cardazar, con Iglesia, y Vicario para administrar los Sacramentos*" (pp. 368-369). No és estrany, perquè no serà fins més d'un segle més tard que el nostre poble adquirirà l'entitat de municipi. Res més. Que tenguem un bon començament de curs.

Pere Santandreu

Notes de Sant Llorenç

Ramon Rosselló

Dia 25 de setembre de 1318, Pere de Pardines estableix a Bernat Macià un cairó de terra situat a la pobla de Bellver, confrontant amb la tenència de Guillem Boscà, la de Guillem Roig, la de Pere Blanc i la via pública. Farà cens anual de 3 sous i ara ha pagat 5 sous d'entrada. (ARM ECR 420, f. 24)

Pere Borguny i sa muller Mateva venen a Bernat Portell, ciutadà, l'alqueria Benifamar per preu de 55 lliures. Tot seguit el comprador estableix l'alqueria al venedor a cens de 10 quarteres de blat anual i 20 sous d'entrada. (Id, f. 71)

Dia 23 d'octubre de 1318, Guillem Petro, de Bellver, nomena procurador el seu germà Jaume perquè porti la causa que té amb na Travera. (ACM, notari Bernat Olives núm. 14.540, f. 46)

Dia 7 de maig de 1319, Arnau Sabet, ciutadà, ven a Antoni Carbonell, de Bellver, un esclau sarraí anomenat Sayt, per preu de 34 lliures. (ACM, notari Bernat Oliver núm. 14.541, f. 35v)

Dia 5 de juliol, Berenguer Morgue, ciutadà, nomena apoderat Berenguer de Bas, de Manacor, perquè reclami a Pere Pantaleu, de Bellver, 20 lliures degudes del preu d'ovelles. (Id, f. 81)

Dia 31 de juliol, Guillem Blanquer, de Bellver, nomena procurador Jaume Pere, ciutadà, perquè porti les seves causes. (Id, f. 105)

Dia 30 d'agost de 1324, Dolça, filla de Pere Formit, difunt, i el seu fill Bernat Vilar estableixen a Domingo Albert la meitat del raval anomenat Benipugam, situat en la parròquia de Bellver (l'altra meitat és d'Antoni Carbonell), confrontant amb Galicant. Farà cens anual de 20 quarteres de blat, i ara ha pagat 5 lliures d'entrada. (ARM

ECR 421, f. 128v)

Dia 2 de març de 1338, Martí Blanquer i muller Maria, de la parròquia de Bellver, venen a Pere Russinyol, mercader ciutadà, 15 quarteres de blat censals carregades sobre la seva alqueria i rafals, tengut en nom d'Arnau Burguet i aquest ho té en feu en nom del Rei. Confronta amb l'alqueria dels germans Bernat i Guillem Colomer, l'alqueria de Miquel Bagur, l'alqueria de la Migana dels hereus de Romeu Ferrer, l'alqueria de la Salma, l'alqueria de Pere de Pardines, l'alqueria de Julià Blanquer, l'alqueria de la Real, l'alqueria Tànger, l'alqueria d'en Cifre, l'alqueria d'en Binimelis. El preu de venda és de 120 lliures. (ARM ECR 593, f. 82v)

Dia 9 de setembre de 1339, Pere de Pardines estableix a Bernat Ballester la seva alqueria i rafals, a cens de 45 quarteres de blat i ara 5 lliures d'entrada. (Id, f. 238)

Dia 14 de setembre, Martí Blanquer ven a Pere Rocafort l'alqueria Llucomar per preu de 105 lliures. Tot seguit el comprador estableix l'alqueria al venedor a cens de 15 quarteres de blat. (Id, f. 242 i 244v)

Bernat Cifre ven la seva alqueria a Pere Julià per preu de 105 lliures. Tot seguit aquest l'estableix a aquell a cens de 15 quarteres de blat. (Id, f. 245v)

Dia 27 d'octubre, Julià Blanquer ven la seva alqueria a Berenguer de Montblanc, ciutadà, per preu de 112 lliures. Confronta amb l'alqueria de Pere de Pardines. Tot seguit el comprador estableix l'alqueria al venedor a cens anual de 15 quarteres de blat. (Id, f. 261 i 285)

Dia 17 de gener de 1343, Joan Binimelis, de Bellver, ven a Pere Sot, de Muro, un esclau blanc neòfit, anomenat Jaume, per preu de 12 lliures. (ARM, notari Pere Terriola T-385, f. 101)

Durant 1348, el notari Francesc Batle va registrar les següents escriptures referents a persones de Bellver (Sant Llorenç). El mes d'agost: Joan Binimelis, fill de Joan, de Bellver, sabent que el seu pare, en testament, ha fet hereus a parts iguals els seus germans Berenguer i Pe-

re, els compra el raval Pla.

Martí Blanquer, de Bellver, procurador de la dona Marcona, vídua de Guillem Blanquer, d'Artà, i el seu fill Pericó, lloguen a Guillem Blanquer un raval situat a Artà.

La dona Saura, vídua de Guillem Cifre, de Bellver, fa donació entre vius a sa filla Maria els drets sobre una quarterada de vinya que té en la cavalleria de Pere de Tornamira, a Manacor.

Floreta, filla de Guillem Cifre, de Bellver, vídua d'Arnau Fullea, es col·loca en matrimoni amb Pere Sanç i aporta dot de 35 lliures; el marit l'acull en la meitat de les robes de la cambra.

Berenguer Binimelis i el seu germà Pere, de Bellver, nomenen procurador Antoni Caselles perquè reclami a Arnau de Santacília, cavaller, 145 lliures que resten a pagar de la venda del raval del Pla.

Blanca, filla de Domingo Asbert, de Bellver, vídua de Miquel Jover, amb consentiment dels seus amics i parents, es col·loca en matrimoni amb Macià Nadal, de Manacor, i aporta dot de 85 lliures; el marit l'acull en la meitat de les robes de la cambra.

Maria, filla de Guillem Cifre i de Saura, de Bellver, es col·loca en matrimoni amb Ferrer Negre, de Manacor, i aporta dot una quarterada de vinya que té en el terme de la cavalleria de Pere de Tornamira.

La dona Margalida, vídua de Bernat Tamarit, de Manacor, reconeix deure a Pere Binimelis, fill de Joan, de Bellver, 60 lliures que és el dot de sa filla Mateva que s'ha de casar amb aquest Binimelis.

El mes de setembre: Andreu Ribera, de Manacor, Llorenç Pardines i Guillem Obrador, de Bellver, reconeixen deure a Arnau Moragues 35 lliures que la dona Seguina, filla de Guillem Ribera les aportà en dot a dit Moragues.

Domingo Asbert, de Bellver, reconeix que Bartomeu Miralles, de Manacor, procurador de la seva dona Blanca, hereva de Bernat Toló, d'Artà, li ha donat 10 lliures deixades en testament.

L'eficiència perduda

Guillem Pont

Des de fa anys, el darrer divendres del mes d'agost, els veïnats del carrer Nou, a la banda més plana i ampla, entre els carrers de ses Escoles i Alegria, solem celebrar un sopar "a la fresca".

Es un acte de relació i d'intercanvi on tothom que vol prepara alguna coseta i la posa damunt la corresponent taula de dolç/salat perquè qui vulgui pugui tastar allò que més li agradi. A diferència d'altres sopars de carrer, ni tothom menja el mateix, ni tothom menja allò que ha portat, sinó que tot és de tots. Ja des del primer any es va evidenciar que aquests sopars, de banda incrementar el bon rotllo podien servir per rompre gels relacionals. Òbviament tot resulta millorable i, tal vegada, es podria fer una mica d'esforç addicional per entremesclar encara més la gent i per controlar les quantitats aportades amb la intenció que no sobri tanta cosa; presumptes defectes, que deuen ser alguns del perills del "deixar fluir" les coses amb naturalitat.

Bé la qüestió és que després del sopar, ràpidament la majoria de gent retorna a la seva llar, però sempre queda un grupet -quatre monyes!- que aprofita la fresca de la nit per vetlar contant acudits i eixides regades amb alguna beguda "combinada".

I en aquests tasca estàvem quan passada mitjanit varem sentir renou i veure les característiques motos amb llumets blaus intermitents dels municipals. La veritat és que no en vàrem fer gaire cas fins que una colla es va situar just vora la rotllada. Eh!, els nostres municipals imposen!, persones externes amb vestit blau obscur, escuts i una corretja carregada d'eines: grillons, terminals... tota la cintura plena d'eines! Després de l'esco-

mesa, un d'ells quedà parat (en posició militar de descans) mentre l'altre donava passes llargues de principi a fi de carrer. Davant la situació no sé qui va dir no sé què i es va poder aclarir que havien vingut a prendre mides (mides a passes!). A més, algú de la rotllada va insinuar que segurament havien de fer un informe per a l'ocupació de la via pública.

Bé, per unanimitat es va acordar que si venia alguna necessitat de pagament imprevist, entre en Pelut i en Sollo se'n farien càrrec i, si calia, ja farien la repartidora.

Com si res haguera passat, després dels comentaris desenfadats sobre els fets que acabaven de passar, vàrem continuar una mica més amb els acudits, vàrem arreplegar els trastos i... a posar els ossos de plà s'ha dit!

El pensament mai no para (a mils en passen cada dia per la pantalla del cervell) i em va quedar el cuquet. Per això en arribar a casa, vaig entrar en el google, pos "ovc", busco Sant Llorenç, el tros de carrer en qüestió i... 418,98 metres quadrats comptant les voravies. Tres minuts.

Quin sentit té? Deixar el que estaven

fent, posar les motos en marxa, venir, mesurar a passes, tornar-se'n... tota una feinada per una tasca que, sense moure's, es pot fer en tres minuts. Idò! Sense entrar en qüestions del "per què?" -aprofundir-hi bé valdria un altre comentari- el cervell circular es centrà en l'eficiència, en la tudada d'energia física i material-.

Potser un fet esporàdic i intranscendent. Res a dir. El perill és que aquesta manera de fer (allargar allò que podria ser curt) es pogués convertir en hàbit. Llavors arribaríem a la mort de l'eficiència (en economia •=resultats/recursos; en física •=Energia útil/energia invertida).

Malgrat la tendència natural humana a aplicar la llei del mínim esforç, certament m'he trobat en moltes situacions "d'eficiència perduda" al llarg de la vida. De fet el món laboral, el món social, el món del lleure -possiblement l'únic on podria tenir certa justificació-, els camins reivindicatius... n'estan plens d'exemples de tudadissa aparent d'energia. I dic aparent perquè si es grata una mica, en moltes ocasions et trobes amb què l'objectiu real no s'assembla amb l'objectiu aparent.

A tall d'exemple, algunes persones que he conegut que allargaven innecessària-

ment les seves tasques, realment no volien fer la feina que tenien, sinó passar el temps; és a dir, rera un objectiu aparent: fer una determinada feina, s'hi n'amagava un altre, el real: fer-ne poca o fer-ne una altra (pe exemple intentar lligar, descansar d'ultra activitat, afany de protagonisme...).

I arribats aquí, se'ns planteja la pregunta de fons: quin devia ser l'objectiu dels policies municipals? Què van venir realment a fer? Estaven de servei?

En tot cas, qui gestiona la seva eficiència?

Si en una primera entrega (*Tu tries!*) es pretenia deixar constància de llibertat de la persona a l'hora de prendre decisions, i en una segona (*Ho necessites?*) es va voler evidenciar que les necessitats reals solen ser menys nombroses que les preteses o habituals, avui la intenció es deixar constància de que per millorar, s'ha de voler i, a més, implica esforç de canvi.

Idees de partida:

a.- No es pot pretendre tenir resultats diferents fent les mateixes coses de sempre.

b.- Les nostres escales de coneixement són diverses en cada tema. En temes socials i conductuals moltes vegades ens encallem en la incompetència inconscient ("de capet cadascú té el seu"), volent dir amb això que no sempre aplicam el "pensament formal"

de Piaget¹ -basti observar com premem els botons d'un ascensor- ni ens comportam com a "homo sapiens amans"².

c.- Tenir "consciència de" és sempre una primera passa per encetar qualsevol canvi.

d.- Gairebé mai fem les coses en funció de l'aplicació de coneixements científics, com evidencia el filòsof J.A. Marina a "la intel·ligència fracassada"³ on em fonamentaré per plantejar interrogants amb la finalitat de qüestionar alguns comportaments habituals.

e.- Crèixer, millorar, no és substancialment necessari. Tothom podria viure sense més anhels ni interessos que menjar, beure, passejar, dormir i boixar, de la millor manera possible.

Amb aquesta introducció, t'interessa seguir llegint? Apa, idò, ara es tracta d'agafar paper i llapis i llegir a glopets...

Marina, després d'aprofundir en el concepte de **intel·ligència** -diu que la vertadera intel·ligència és la que acaba en conducta- assenyala que el marc de superior jerarquia per a l'individu és la seva felicitat. Considera un fracàs de la intel·ligència allò que l'aparti o impedeixi aconseguir la felicitat i per arribar-hi potser caldrà desaprendre algunes o, si més no, introduir el dubte en el nostre pensament. Llavors... Quin diferencial hi ha entre el grau de felicitat que desitjaria

i el que tenc? M'atreviré a posar puntuacions?

També parla de coneixement, i de quina manera els prejudicis, les supersticions, el dogmatismes, els fanatismes, el blindatges contra les evidències, així com les creences tòxiques... ens poden allunyar tant de la ciència, com de l'ètica. He pensat alguna vegada...?"Anim que, si no arribo a la meta seré un fracassat! "Merda!, he tornat a fallar, no faig res bé". "Mira que m'ha fet!, no li importa a ningú, ho faig tot malament". Des de quin sentiment penso això?

Quant als fracassos afectius, assenyala un camí per desgranar-los: el coneixement afecta -i és afectat- per les emocions que són les que determinen les accions. Suggerix el coneixement del nostre mapa afectiu: impulsos, sentiments, inclinacions (en castellà apegos) i pautes sentimentals (que són apreses i en algun casos es poden desaprendre) per conèixer des d'on observam la nostra conducta. Per quins sentiments he passat avui mateix? Ara, en llegir això, des de quin sentiment ho faig?

Marina assenyala també elements per a la construcció i deconstrucció d'estils: el sistema de desitjos i projectes, les creences sobre el funcionament del món

i del que en podem esperar, així com les que tenim sobre nosaltres mateixos i sobre la capacitat d'afrontar problemes. Ens atrevim a fer-ne una llista de les creences que tenim del món? I de nosaltres mateixos? Es poden donar visions alternatives?

També parla del llenguatge. Assenyala com a fracàs del llenguatge interior la incapacitat de dirigir la conducta. I que el primer fracàs del llenguatge n'és la seva absència. Recorda que sempre interpretam allò que oïm, mai es dona una transmissió pura i simple de significat. Habitualment parlo i m'escolto o escolto realment a l'altre? Quan ho faig, intent posar-me en la seva pell?

Al tractar de la voluntat defuig de la vella voluntat com a facultat innata i se centra en quatre habilitats apreses: inhibir l'impuls, deliberar, decidir i mantenir l'esforç. Què passaria si intentàs aplicar les quatre habilitats en les meves decisions d'acció?

Incideix també en la importància d'organitzar els propis plans de vida i de coordinar metes amb altres persones (família, relacions...) car el bessó sempre se situa en l'aplicació de la ciència en la pròpia vida i en relació amb els altres en el si de la societat (que també potser intel·ligent o estúpida) que es concreta en la recerca del benestar, de la creació i de la justícia. Disseny un pla de vida? Què vull ser en ésser gran? En definitiva, vull dirigir la meua vida o vull ésser portat per les circumstàncies i pel "ah!, jo som així"? Bones reflexions.

Guillem Pont
Agost 2008

1. J.Piaget. "Seis estudios de psicología". Seix Barral. Barcelona, 1977
2. Maturana/Pörksen.- "Del Ser al Hacer". JCSaez. Santiago, 2004
3. J.A.Marina. "La inteligencia fracasada. Teoria y practica de la estupidez". Anagrama, 2004

Andreu Ferrer i Sant Llorenç: MALA SORT! (?)

"Mala sort!" Es una sàvia i automàtica expressió infantil per quan les coses no surten talment com un volia. Una manera de girar fulla i començar ràpidament un altre joc (Dissortadament amb el temps, perdem aquesta habilitat i, adesiara, ens encallam amb pensaments circulars negatius). Aquesta va ser l'expressió que em va aparèixer en el pensament. Després de la presentació, fullejava la Cronologia¹ d'en Pep encara calenta i vaig llegir:

1904

27 setembre

Andreu Ferrer es nomenat mestre interí de l'escola de nins de Sant Llorenç (AM) No recordava la presència d'aquests mestre, però per assegurar vaig consultar el treball universitari de Mª Bel Sancho² per comprovar la certesa, o no, de la referència. Al ser no, va ser quan vaig pensar en el "mala sort!".

Es poden donar varies possibilitats. Una que n'Andreu Ferrer de la Cronologia sigui un Andreu Ferrer diferent al "mestre Sacristà" d'Artà.

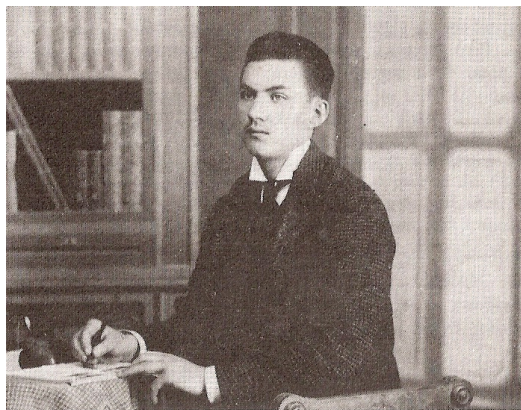
També es podria donar el cas -viventzialment conec casos semblants- de què un joveníssim Andreu Ferrer i Ginard demanés una plaça interina a l'escola de nins de Sant Llorenç i que des de la Delegació del Ministeri sortís l'ofici de nomenament.

Podria haver passat que, el mestre, per les raons que fos, s'ho hagués repensat millor i hagués anul·lat la petició³ i que, al arribar l'ofici a l'ajuntament, un gelós funcionari hagués anotat el nomenament sense constatar la presa de possessió.

Són simples especulacions sense fonament en relació a un passat ja llunyà però... potser ja ens hagués anat bé poder fruit d'un "gran mestre" com van ser Jaume Fornaris a Son Servera o Andreu Ferrer a Artà.

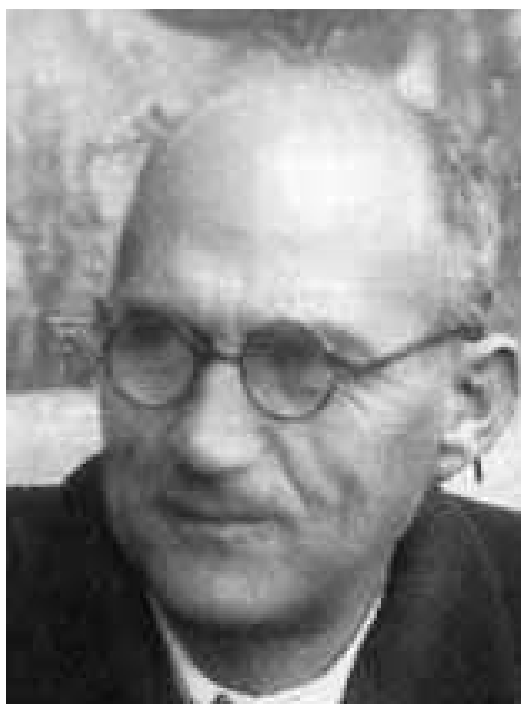
Fixi's el que en diu la GEC d'aquests darrer⁵:

Andreu Ferrer i Ginard
Artà, Mallorca, 1887 - Palma,
Mallorca, 1975

4

Folklorista. Mestre nacional, exercí en el Migjorn Gran (Menorca), a Artà i a Palma. Arreplegà nombrosos materials folklòrics balears, publicats només en part a les revistes "Llevant" (1917-30) i "Tresor dels Avis" (1922-28), fundades per ell a Artà, al diari "El Día", a "La Veu de Mallorca" i a "Cort", de Palma, etc. El 1914 inicià la col·lecció "Folklore Balear", en la qual aparegueren els seus reculls Rondaies de Menorca (1914) i Cançonetes menorquines (1922) i unes notes sobre Aplicació del sistema decimal a la classificació del folklore (1924). El 1965 publicà el llibre Folklore balear, i a partir del 1959 promogué la Fundació

Tresor dels Avis, amb vista a formar un arxiu folklòric i bibliogràfic de les Balears, de la qual edità un "Bolletí Informatiu", que tingué diversos títols.

Però les coses són així com son i aquest poble, el nostre, no va gaudir de la transformació cultural que van poder tenir altres pobles veïns de la mà de mestres encuriots, treballadors i generosos.

Ara i aquí, jugant amb la imaginació, es poden plantejar interrogants al vent: per què el nostre entorn no possibilità o facilità la presència del "mestre singular"?

Què hagués passat aquí si haguéssim fruit de mestres com Ferrer o Fornaris? Haguessin fet el mateix que van fer a Son Servera o Artà? Què hauria pogut representar això per a la vila?...

--

En un afany desesperat de trobar referents, en el seu dia, el Consistori es va aferrar a Mestre Guillem Galmés per donar nom a la nostra l'escola sense que, encara a hores d'ara, s'hagi pogut constatar la validesa i l'encert de la decisió (i tot sense qüestionar ni la vàlua personal ni la possible contun-dent intensitat del difícil curs (12/36 a 08/37) en què va desenvolupar formalment la seva tasca en el nostre poble)⁶.

1. Josep Cortès. "Cronologia, 1236-2007. Col. Es Pou Vell. Sant Llorenç, 2008

2. Mª Bel Sancho Orell. "El mestre Andreu Ferrer o l'ensenyament a Artà (1916-1928)". ICE Palma, 1984

3. No en vaig prendre nota, però crec recordar que donya Bàrbara em va comentar quelcom al respecte

4. El mestre de jove. Del llibre de Mª Bel Sancho referenciat

5. www.encyclopedia.cat

6. Imatge de Menorcaweb

Memòries d'un colomí

Diumenge, 10 d'agost de 2008

Ja he dit altres vegades que m'agrada escriure de matinada. És quan em lleu més, em sent més descansat i més inspirat per a escriure les meves memòries. Veure sortir el sol en tot el seu esplendor m'omple de joia i em fa sentir més optimista i més positiu que qualsevol altre moment del dia.

Avui, però, ha estat diferent. Avui, i no precisament per falta de ganes, no he pogut fer el que m'agrada. El matí ha estat intens, atrafegat, esgotador. M'he posat a escriure al capvespre i en un indret que no conec. No havia estat mai aquí. Som a la façana d'una casa, just damunt del portal, i veig gent que em mira. Intuec que els faig llàstima i que tenen ganes d'ajudar-me, però no saben ben bé com. No puc posar la cama dreta en terra, crec que la tenc rompuda. També em fan mal una ala i el coll, com si tengués torticoli. Tenc fred, molt de fred, i no em sent amb forces de posar-me a volar. Tenc tantes coses per contar que no sé si ho podré dir tot.

Només despertar-me he vist que cosa passava. Qualcú ja ens havia comentat que quan hi ha festa els homes solen agafar els colomins i endur-se'ls a un destí desconegut. De bon matí l'amo s'ha entregat amb dues persones més, dues persones que no coneixia de res. Ens han agafat a tots a corre-cuita, ens han acaramullat dins gàbies i ens han carregat dins la furgoneta. Diuen que això feien també els nazis amb els jueus per endur-se'ls als camps de concentració. Jo estava tan estret que quasi no podia respirar. Per sort, dins la meua gàbia també hi anaven les meves millors amigues: na Blanca, na Pau, en Griseta i na Coloma. Hem pogut parlar. No sabíem a on ens duien, però vèiem núvols foscos i amenaçadors damunt les nostres vides.

Ha estat més d'una

hora de camí, un camí llarguíssim que semblava no tenir fi. Els clots de la carretera ens tiraven els uns damunt els altres. Feia una calor asfixiant que ens produïa angoixa. Alguns no ho han pogut resistir i han fet el darrer alè dins la mateixa gàbia. Vius i morts hem hagut de conviure per un temps, fins que s'han decidit a treure els darrers. He dit el darrer adéu a na Pura, una altra bona amiga meua. Els "sortats" -no sé quins han estat els "sortats", si aquells o nosaltres- hem seguit tancats dins les gàbies unes quantes hores més. Llavors els homes han tengut el "detall" de deixar-nos a l'ombra d'una figuera, tot i que la calor continuava carregadíssima. Aquell indret m'era absolutament desconegut. Només puc dir que era una esplanada extensa adornada amb paperins blancs, com els que hi ha a les festes. Ens han deixat sols. He sentit que deien que anaven a dinar i que després tornarien.

Una hora o dues més tard -m'era difícil comptar el temps en aquestes condicions- han tornat. A poc a poc l'esplanada s'ha anat omplint de gent. L'ambient pareixia de festa, tothom reia i estava de bon humor. Alguns duien a l'espatlla o a la mà una mena d'eina que jo no havia vist mai: era allargada i feta de metall i de fusta. Per a què la farien servir? En terra he pogut veure també una espècie de màquina proveïda d'un tub. Cap de nosaltres no sabia per a què servia tot aquest carroportal, però els

núvols que vèiem eren cada vegada més negres, més descoratjadors.

Poc després s'ha iniciat l'espectacle. Han començat a treure els meus companys i a ficar-los dins aquell tub. Sortien disparats a velocitat de vertígen, mig estormeïts i sense poder controlar el moviment. Se sentien uns trons eixordadors, de vegades un, de vegades dos de seguits. Molts dels meus companys, tan bon punt sortien d'aquell "canó" -sí, aquell tub era un veritable canó d'artilleria!-, queien a terra, morts o greument ferits. He vist caure na Coloma davant meu i na Blanca a una cinquantena de metres, cosa que m'ha fet plorar desconsoladament i durant una llarga estona. N'he vists d'altres que aconseguen fugir i volaven esmaperduts a la recerca d'un lloc més segur. Quina sort, pensava jo, quan veia que deixaven de disparar-los! Quina sort, deia jo, han tornat a néixer!

Al cap d'una bona estona m'ha tocat a mi. Qualcú sense cap escrúpol m'ha tret de la gàbia. Ja no estava tan estret com abans, però el meu cor seguia igual d'encongit. M'han ficat dins aquell canó endimoniat i he sortit disparat com un projectil. Anava a tal velocitat que no podia controlar les meves ales. Tot d'una he sentit els trons, primer un i llavors un altre. He sentit xiular els perdigons a escassos metres de mi. El primer tret ha passat de llarg, però un perdigó del segon m'ha impactat de ple a la cama dreta. Ha estat qüestió de dècimes de segon. Crec que he perdut la consciència per uns instants, però he fet el cor fort i he aconseguit aixecar el vol. He volat tot quant he pogut, per bé que havia de fer esforços supremes. Només m'he aturat quan m'he sentit segur. He continuat volant, cada vegada amb més dificultat. Finalment he arribat a aquesta casa. Em sent estrany i en un lloc estrany, en la més absoluta solitud, com l'home quan va trepitjar la Lluna.

Cronologia 1236-2007

El dia 11 d'agost es va presentar el llibre de Josep Cortès "*Sant Llorenç des Cardassar - Cronologia 1236-2007*", que recull els esdeveniments documentats més significatius del nostre poble d'ençà de la vinguda del Rei en Jaume. És el número 9 de la col·lecció "Es Pou Vell" i compta amb nombrosos dibuixos de l'autor i fotografies cedides per particulars.

L'acte es va dur a terme a la biblioteca i el presentador fou Joan Tomàs Martínez Grimalt, llicenciat en història i veí de Sant Llorenç.

El llibre ha estat patrocinat parcialment per l'Ajuntament de Sant Llorenç i el Consell de Mallorca. Aquestes institucions participaren en l'acte a través d'Antoni Sansó, regidor de Cultura, i Magí Moranta i Andreu Caballero, cap de gabinet i cap de programes del Consell de Mallorca, respectivament.

El llibre es pot adquirir a les llibreries de Sant Llorenç.

La fortalesa de la punta de n'Amer

El 24 d'agost, a l'esplanada de davant el castell, es va presentar el llibre d'Angel Aparicio i Pasqual "*La fortalesa de la punta de n'Amer*", un documentat estudi sobre aquest indret que parla de la seva construcció, les epidèmies, els torrers... i altres aspectes relacionats amb la seva història.

El llibre, editat per Leonard Muntaner, ha comptat amb la col·laboració econòmica de l'Ajuntament i del Consell de Mallorca i ha estat prologat per Antoni Sansó. La presentació va anar a càrrec de Leonard Muntaner, Antoni Sansó i el mateix autor, acompanyats del director general de Patrimoni del Consell de Mallorca.

Després de l'acte la família Caldentey, propietària del castell, i l'encarregat de la finca oferiren un refresc als assistents.

Comiat a Miquel Rosselló

*El dia torna a fer acte de presència.
És un actor cansat d'interpretar sempre
el mateix paper.
I jo l'observo, veig com declama les es-
trofes d'un guió que sé tan bé com ell,
ens fem vells, actors cansats i vells.
Quan caigui el teló, no sentirem aplau-
diments, ni jo, ni ell; només sentirem a
flor de pell la pell del final, potser un
final teatral.
Amnèsia de mi, i del meu jo.
El rellotge m'ignora, però el temps no.
S'apaguen les hores.
Cau el teló.*

Sergi Yagüe Garcia

En Miquel ha acabat la representació. S'amaga darrera el teló i no fa bis ni surt a saludar. Mentre sent molt a dins les manballetes que el públic li dedica. Un aplaudiment llarg, emotiu. Però ell no surt a saludar. Ell ja ha partit.

Sempre te recordarem, company i Mestre. Director i amic. Recordarem aquells dies xafogosos d'estiu assajant a la fresca del pati de l'escola nova. Quan tu amb aquelles mans falagueres ens indicaves la "jugada" a fer. Per després fer un rotlo

perfecte amb el dit gros i l'índex i amollar-lo a l'aire i acabar dient TEC! Això volia dir que era perfecte.

I aquells dies preparant, fotografiant, treballant músiques i vestuaris, creus i corones. Per donar al teu poble *La Passió* que se mereixia i que tu brodaves. Aquells Viatges a Esparraguera per beure dels mestres. Tantes coses i tants moments que hem viscut i que haguéssim viscut plegats.

Però tu has fet el teu "mutis" final. S'ha

acabat la teva escena i surts entre les bambalines. Deixant-nos a nosaltres en mig de l'escenari, perduts i sense sebre què fer.

Ara és el nostre torn d'actuar. Mentre tu, amic, d'allà on ara ets sent l'aplaudiment que tots nosaltres te dedicam. Adéu, amic.

Esqueix Teatre i La Passió

VENIU, SENYORA MORT

Veniu, Senyora Mort, ja tinc la cambra desada i ben a punt: el ram de roses, la música lentíssima, la seda, els morats en la nit: cita perfecta.
Veniu, Senyora Mort, ja res no manca; us espero inquiet, bevent la copa, consultant el rellotge -trigau massa!-, passejant nerviós, picant de mans damunt qualsevol taula (a frec de polsos roselles de l'ahir floreixen tendres, i m'enerven, m'adormen, m'acaronen).
Veniu pel vent, pel foc, pels miralls pàl·lids de velles cornucòpies, per l'alba travessada d'amor. Veniu molt lenta, besau-me a poc a poc, sens dir paraula, i que faci el plaer la seva feina.
Veniu, Senyora Mort. Oh, trigau massa!

Josep Maria Llompart

Miquel Rosselló Pont, Capirró

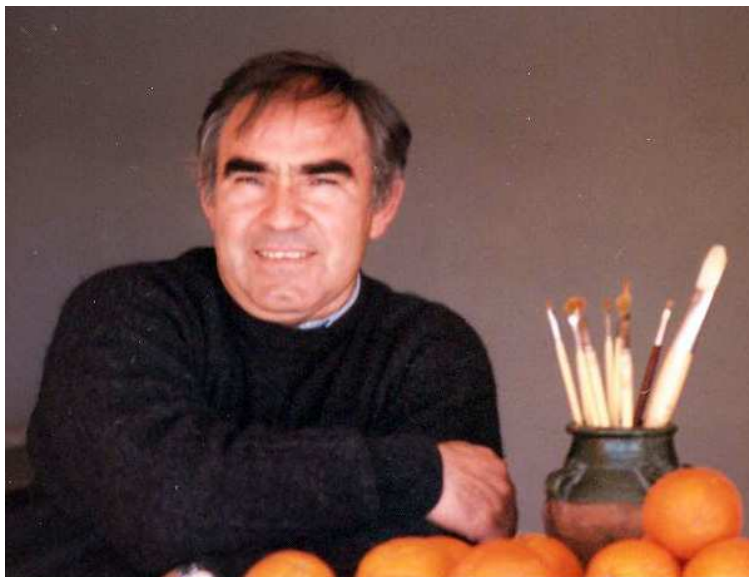
Josep Cortès

Després d'una llarga malaltia que l'anava afeblint lenta però inexorablement, l'evolució de la qual en tot moment va conèixer, el dia 11 de setembre va morir en Miquel Rosselló Pont, més conegut com *Miquel Capirró*, un llorencí que durant la seva vida havia tingut un destacable paper dins el món cultural, econòmic i social del nostre poble.

En el primer dels camps esmentats, en Miquel va començar a despuntar dins el món de la cinematografia amb diverses pel·lícules experimentals (*Visions de Gaudí, Jeroglífic, Boceto, Fantasia sobre pedres i parets...*), amb una de les quals -*Aqua*- va aconseguir diversos premis els anys 1967 i 1968. Més tard es va decantar per filmacions sobre obres de Salvador Galmés, amb qui estava emparentat políticament (*Negrures, El garriguer d'Infern...*). Finalment, amb *El clot dels fems*, de 1977, sobre un original d'Antoni Mus, va donar per acabada la seva tasca cinematogràfica, tot i que sempre havia manifestat la seva intenció de filmar *La dida*, que no va poder arribar a dur a terme.

Gran afeccionat al teatre, el 1985 va crear el *Grup llorencí de comèdies*, que en els vinents dotze anys representaria 18 obres, majoritàriament sainets de caràcter popular, molts d'ells de Joan Mas (*Aixís és el món, Sa madona du es maneig, Molta feina i pocs doblers, Ca nostra, La cançó del mar, Sa padrina, Un senyor damunt un ruc, Tocats des Boll, Es sogre de madò Rosa, Cavallet quan eres jove, Es metge nou, Historietes, Melicotó amb almívar i Només una nit*); també va muntar alguns musicals (*El tio Pep se'n va a Muro i Ai Quaquín, que has vingut de prim*), i obres d'avantguarda de Dario Fo (*No volem pagar*) i Joe Orton (*El botí*).

L'any 2000, coincidint amb l'inici de la representació de *La Passió* -que s'ha anat fent des d'aleshores per Setmana Santa-, el grup va canviar de nom

i es va anomenar *Esqueix teatre*, manllevant parcialment el títol d'una narració de Salvador Galmés; amb el nou format varen fer 5 representacions més (*El món per un forat, Mos ha tocat sa sogra, Quan ell és ell... i ella, Viatge de nuvis i Amnèsia amb regalèsia*).

Un altre camp que va conrear en Miquel va esser el de la pintura, amb un estil hiperrealista que reproduïa amb fidelitat gairebé fotogràfica natures mortes integrades per fruites, teles, llibres..., magníficament enquadrades i il·luminades, seguint l'escola del clar-obscur del mestre que més li agradava, Zurbarán. Fou l'autor dels retrats dels fills il·lustres i predilectes que vesteixen les parets del saló d'actes de l'Ajuntament. Darrerament estava fent feina amb el suposat retrat del pintor Miquel Pont, però no el va arribar a acabar.

La seva primera exposició va esser a la galeria *Ses Frigates*, de Cala Bona, l'any 1987, on també hi va exposar el 1991, el 1995, el 2000 i el 2005; a més, va mostrar la seva obra a la *Fundació Caixa de Pensions* (1988), a la galeria *Barbassa*, de Cala Rajada (1989), a *L'auba*, de Ciutat (1990) i a l'auditori *Sa Màniga* (2007).

Així mateix, dins el món de l'art, fou l'autor de nombroses portades durant la primera època de *Flor de Card* i també dels escuts del Club *Card* i de la Unió Ciclista Sant Llorenç. Va esser el

redactor del primer *Editorial* i va publicar alguns articles a la revista, un dels quals -*Bufa que bufa*- provocaren una certa polèmica dins la banda de música. Pel febrer del 2005 la revista li va atorgar el *Card d'or*, en reconeixement al conjunt de la seva tasca artística en el poble.

Dins l'aspecte social, Miquel Rosselló va començar a exercir com a jutge de pau l'any 2002, en què fou nomenat substituït de Miquel Pont, càrrec que ocuparia en propietat des del febrer del 2004 fins a la seva mort.

Fou també el pregoner de les festes de Sant Llorenç de l'any 2000, en què va resumir la seva trajectòria personal, i del 2004, on es va centrar més en la figura de Salvador Galmés, present sempre en tota la seva producció artística.

Quant a la seva vida laboral, en Miquel va fer feina sempre a la Caixa de Pensions, ocupant el càrrec de sots-director de l'oficina de Sant Llorenç des del 1965 fins el 1980, i de director des d'aquest darrer any fins el 2000, en què es va jubilar.

D'ençà de la seva mort hem sabut que l'Ajuntament de Sant Llorenç ha iniciat un expedient, coordinat per Antoni Sansó, per fer-li algun tipus de reconeixement públic, tot i que encara no ha trascendit en què consistirà.

Ens ha deixat, per tant, massa prest, una persona que ha jugat un paper rellevant dins el panorama llorencí del darrer quart de segle i que, sobretot en el món del teatre, deixarà un buit que serà mal d'omplir.

Josep Cortès

(Informació recollida dels articles publicats el 2004 a *Flor de Card* per Pau Quina sota el títol "El teatre a Sant Llorenç", del capítol dedicat a l'art que Joan Domenge va incloure en el "Llibre del centenari" i de recerques particulars).

Festes de Sant Llorenç 2008

Pau Quina

Benvinguts de nou estimats lectors després d'unes merescudes vacances.

Ja hi tornam a ser, carregats de notícies (les quals s'han anat acumulant al calaix durant l'estiu) i amb la il·lusió de tornar començar una nova temporada amb tots vosaltres. I com cada any, començ amb una crònica de les passades festes patronals de Sant Llorenç. Les de la Mare de Déu, si no us importa, me les botaré, més que res per falta d'espai i perquè hi ha poca cosa a contar (com cada any es poden resumir amb una paraula: sopars. Més enllà d'alguna excepció).

Enguany tocava viure unes festes patronals un poc particulars ja que teníem el handicap d'un pressupost molt limitat (o almenys això vaig sentir a dir). Per això en *Pep Gall*, el regidor de Festes, va haver de fer alguns malabarismes i apostar per coses autòctones (les quals són d'un preu més assequible). He de reconèixer que al principi aquesta aposta em feia molta por. Un altre any Tutupa, Tomeu Penya, Anegats, Horris Kamoi... quin avorriment. Però he de reconèixer que la gent va respondre de meravella i va omplir la plaça com sempre. Una altra cosa ja és la qualitat i la varietat musical de les festes any rere any, però de cada vegada més veig que per gaudir d'un bon concert més val fer-lo en un lloc tancat (quan tendrem el nostre centre cultural?) o a part de les festes patronals. Al final, la gent pel seu patró sol sortir d'esbarjo i importa ben poc qui li posin a l'escenari. I en aquest cas, el cartell de les festes va complir la seva missió. Si de cas, l'única cosa que cal objectar va ser l'aposta ambiciosa per cinc vespres de bauxa grossa (Tomeu Penya, els Anegats, la cursa noctur-

na, Tutupa i la Vereda, i, finalment, la revetla). La veritat és que varen sobrar dies forts (segurament per això Tutupa i La Vereda no varen tenir gaire gent i no en xerrem de la nit del hip-hop), però en general van sortir ben bé i només cal felicitar en Pep per l'organització.

Però fem un repàs més extens de tot plegat. El primer dia tocava pregó i la banda de música va tenir tot el protagonisme. Personalment, consider un encert proposar-los com a pregoners ja que representen un dels col·lectius més importants i antics del poble. A més, el discurs que feren va ser senzill (com ha de ser) i aparcaren les paraules per donar més importància a la música i les fotografies, a través de les quals repasaren la seva història. Si de cas, vaig trobar a faltar l'assistència d'un dels directors més importants que ha tengut aquesta banda: en Francesc Sapiña. Segons m'han dit, l'avisaren de l'esdeveniment, però li va ser impossible assistir-hi. En canvi, les males veus especulen que encara no ha perdonat la manera com el varen treure de la banda. Sigui com sigui, se'l va trobar a faltar.

Les festes continuaren amb les coses de sempre: el passeig a l'*Infern amb bicicleta*, els jocs populars, el ball de bot, la fira del cavall... Tot són actes consolidats que cada any tenen el seu èxit assegurat. Com a novetats cal destacar la introducció de la tractorada, la jornada aèria, la jornada astronòmica o la festa de la camiseta. La veritat és

que totes començaren amb bon peu, excepte la festa de la camiseta, que va quedar com a desubicada el darrer dia de tots i la gent ja no estava per gaire floritures.

Pel que fa a l'aspecte cultural, l'associació filatèlica va dur la veu cantant. A part de la seva habitual exposició, va organitzar les conferències d'en Joan Miquel Llompart i n'Antoni Riera Melis. En *Pep Mosca*, per la seva banda, va presentar un nou volum de la col·lecció *Es Pou Vell*, titulat *Sant Llorenç des Cardassar. Cronologia 1236-2007*. Finalment, na Rosa Forteza i un servidor presentaren una sèrie de curtmetratges de creació pròpia (per cert, estan a la vostra disposició a la biblioteca municipal). La veritat, per ser un poble tan petit, no és un balanç gens dolent.

També cal xerrar dels concerts, el plat fort de tota festa que s'apreciï. Els Anegats confirmaren la seva evolució i ens feren passar una bona vetllada; en Tomeu Penya, en canvi, no va animar com altres anys i és que la seva etapa daurada ja ha passat a la història; a Tutupa i La Vereda els va faltar un cap de cartell més consolidat per atreure més gent; i Horris Kamoi foren fabulosos, com quasi sempre.

Finalment, només cal apuntar que la cursa nocturna va tornar ser un èxit (és la festa més original i autèntica que tenim i cal conservar-la), però en canvi la Fira de l'Estació va experimentar una minva de gent considerable. Haurem de cercar les raons d'aquest fet i intentar capgirar aquesta tendència negativa de cara a l'any que ve.

I fins aquí aquesta crònica informal d'unes festes que cada any passen massa aviat. Volant, diria jo.

Frase del mes: Ja que xerrem d'una cosa nostra, com són les festes, també he elegit una frase que fa referència a un personatge llorençí, en *Tomeu Pinxo*. La va pronunciar en Tomeu Piña, cuiner i professor, a *Diario de Mallorca*: "Per mi només hi ha un gran restaurant a Mallorca: *Es Molí d'en Bou*. La conjunció d'espai, idea, filosofia i producte final fa olor de Mallorca."

Curiositats laborals

Rebut per correu-e

A rel de la publicació de diversos documents sobre la *Sección Femenina*, darrerament me n'han fet arribar un altre amb el contracte que havien de firmar les dones que volguessin treballar de mestres a la *Escuela pública de niñas de Casasimarro*, Cuenca, l'any 1923, tot just instaurada la Dictadura del general Primo de Rivera.

Avui en dia ja no ens estranya gaire -perquè n'hem vistes tantes!- que volguessin controlar la llargària de la falda, el no beure alcohol, el no fumar o el maquillar-se, però no poder anar a gelateries del centre de la ciutat, quin sentit té? O devien esser antres de perversió? I a les de les foranes, sí? I per què no es podien casar ni portar vestits de colors? En fi, jutjau vosaltres mateixos.

CONTRACTE DE MESTRES

Aquest és un acord entre la senyoreta ..., mestra i el Consell d'Educació de l'escola ..., pel qual la senyoreta

... acorda impartir classes durant un període de 8 mesos a partir del ... de setembre de 1923. El consell d'Educació acorda pagar a la senyoreta ... la quantitat de (*75) mensuals.

La senyoreta ... acorda:

1.- No casar-se. Aquest contracte queda automàticament anul·lat i sense efecte si la mestra es casa.

2.- No anar en companyia d'homes.

3.- Estar-se a caseva entre les 8.00 del capvespre i les 6.00 del matí, a no ser que hagi d'atendre funcions escolars.

4.- No passejar-se per gelateries del centre de la ciutat.

5.- No abandonar la ciutat baix cap concepte sense el permís del Consell de Delegats.

6.- No fumar cigarrets. Aquest contracte quedaria automàticament anul·lat i sense efecte si es trobàs la mestra fumant.

7.- No beure cervesa, vi ni whisky. Aquest contracte quedarà automàti-

cament anul·lat i sense efecte si es treba la mestra bevent cervesa, vi o whisky.

8.- No viatjar en cotxe o automòbil amb cap home, exceptuant el seu germà o el seu pare.

9.- No vestir robes de colors brillants.

10.- No tenyir-se el pèl.

11.- Usar almanco dues enagos.

12.- No usar vestits que quedin a més de cinc centímetres partdamunt els turmells.

13.- Mantenir neta l'aula:

a) Agranar almanco un pic cada dia.

b) Fregar el trespol de l'aula almenys una vegada per setmana, amb aigua calenta.

c) Netejar la pissarra almanco una vegada cada dia.

d) Encendre el foc a les 7.00, de manera que l'habitació estigui calenta a les 8.00, quan arribin els nins.

14.- No usar polvos facials, ni maquillar-se ni pintar-se els llavis.

Subvencions per a la dinamització lingüística als ajuntaments

Durant l'exercici pressupostari de 2008, la Direcció Insular de Política Lingüística ha destinat un total de 90.000 • per subvencionar projectes de dinamització lingüística als municipis, quantitat distribuïda en dues modalitats: 54.000 • per a la A (ajuntaments de més de 10.000 habitants) i 36.000 • per a la B (ajuntaments de menys de 10.000 habitants). Com preveïen les bases, en la modalitat A s'han subvencionat les tres sol·licituds amb major puntuació, i en la modalitat B, les quatre que han obtingut més punts.

Passat el termini de presentació de sol·licituds, que finalitzà dia 5 de juny, els ajuntaments que presentaren projectes foren 16. En la valoració, s'ha tengut en compte l'interès i la qualitat del projecte, el percentatge del pressupost que l'ajuntament dedica a política lingüística, el nombre d'habitants del municipi i la suma dels percentatges de població no nascuda a les Illes Balears (altres co-

munitats autònomes i estranger). Els ajuntaments als quals s'ha concedit subvenció en la modalitat A són Alcúdia, Capdepera i Son Servera; en la modalitat B, Artà, Esporles, Porreres i Binissalem.

Aquests ajuts contribuiran a la realització d'activitats diverses que els municipis han programat a fi de fomentar el coneixement i l'ús social de la llengua pròpia de la nostra comunitat: campanyes per augmentar la presència del català en els sectors del comerç, la restauració i el turisme; activitats d'acolliment lingüístic als nouvinguts i foment de la cohesió social, com el voluntariat lingüístic o cursos de cuina mallorquina en català per a residents no catalanoparlants; cursos per a adults, punts d'autoaprenentatge i elaboració de material didàctic; cinema en català i un programa de ràdio de contingut lingüístic; enquestes d'anàlisi de l'ús del català, concursos literaris...

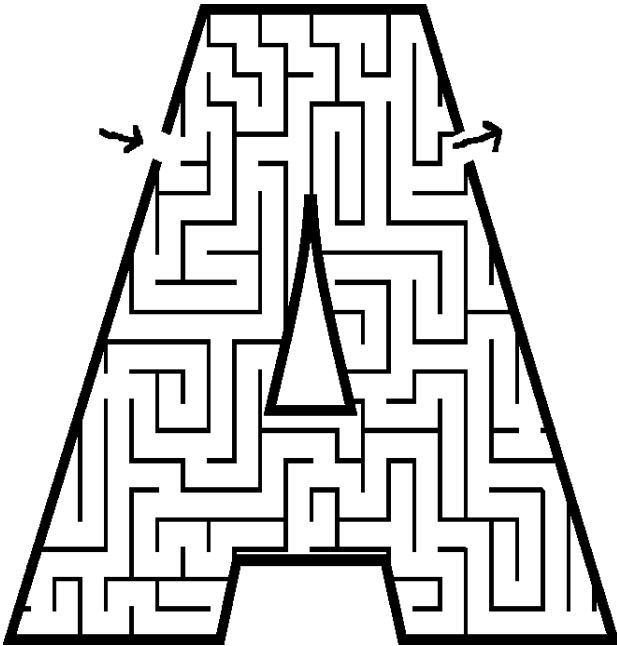
Entre els objectius del Pla de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca hi ha el foment del coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana en col·laboració amb els ajuntaments de Mallorca. Per aquest motiu, una de les noves accions de la Direcció Insular de Política Lingüística durant l'any 2008 ha estat la creació d'aquesta línia d'ajuts a les corporacions locals, conscients de la dificultat que tenen molts dels ajuntaments de la nostra illa a l'hora de realitzar accions que incideixin en l'extensió del català en els diferents àmbits de la vida quotidiana i amb la intenció de proporcionar-los un finançament addicional per realitzar campanyes de dinamització.

La Direcció Insular valora positivament els resultats d'aquesta convocatòria i té la voluntat de donar-li continuïtat el 2009.

Consell de Mallorca

1.- Laberint:

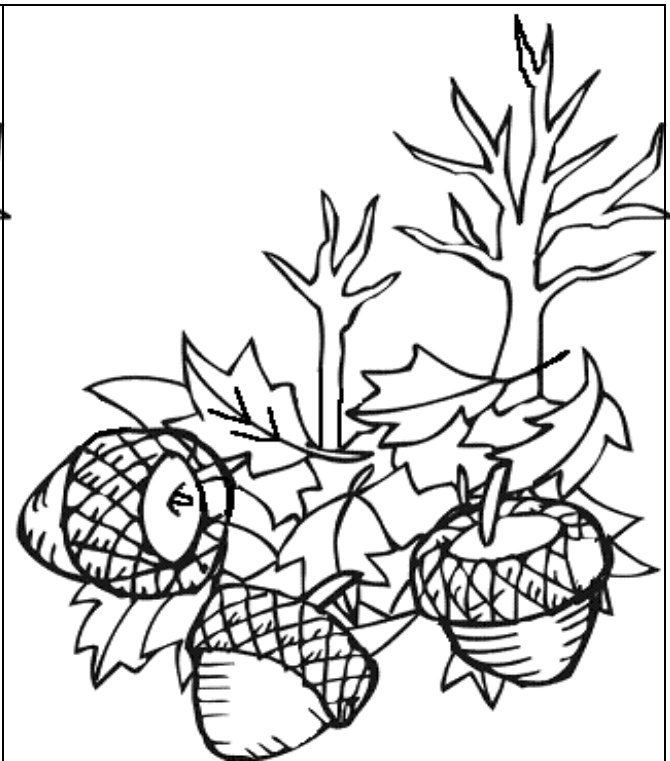
3.- Cerca el nom de 7 possessions del terme de Sant Llorenç.

S	O	N	V	I	V	E	S	I	B	A
S	A	P	U	N	T	A	L	J	T	M
P	O	C	A	F	A	R	I	N	A	O
F	S	X	H	E	J	H	X	I	R	C
A	O	A	G	R	E	B	N	O	S	A
C	R	S	E	N	A	L	P	S	E	S
C	A	L	I	C	A	N	T	B	Z	R

4.- Endevinalla:

Tothom em diu que sóc mona
i això que grogueta estic,
i de ma sang s'aprofita la gent
per certs requisits.

2.- Troba les 7 diferències:

Solucions al número anterior

1.- Les set diferències:

3.- Endevinalla:

La copa.

4.- Enigma:

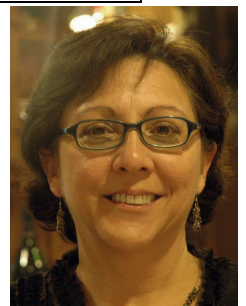
La Laia fa els anys
dia 31 de desembre.

2.- Sopa de lletres:

F	S	I	N	D	R	I	A	A	M	G
I	P	J	W	S	C	Z	E	M	E	M
G	Y	M	C	O	C	R	E	B	L	A
U	T	I	B	X	Q	Q	A	C	O	C
E	Z	A	N	O	S	E	N	U	R	P
S	E	R	E	R	I	C	L	X	L	J

Margalida Fiol

Anuncis comercials

Avís verídic publicat en el Portal Financer d'un diari dels Estats Units

Una dona va escriure demanant consells sobre com aconseguir un marit ric:

Ella

Som una al·lota hermosa (meravellosament hermosa). Estic ben formada i tenc classe. Em vull casar amb algú que guanyi com a mínim mig milió de dòlars a l'any. Teniu, en aquest portal, algú que guanyi 500.000 dòlars o més?

Tal vegada les esposes dels qui guanyin aquesta quantitat em puguin donar alguns consells.

He sortit amb homes que en guanyen de 200 a 250 mil, però no he pogut passar d'això i 250 mil no em permetrien viure en el Central Park West.

Conec una dona, de la meua classe de ioga, que es va casar amb un banquer i viu a Tribeca, i això que ella no és tan garrida com jo, ni és intel·ligent. Llavors, que va fer ella que no vaig fer jo? Com puc arribar al seu nivell?

Rafaela S.

E

He llegit la seva consulta amb gran interès. He pensat amb esment en el seu cas i he fet una anàlisi de la seva situació.

Primerament no li estic fent perdre el temps, ja que guany més 500 mil per any. Aclarat això, consider els fets de la següent manera:

El que vostè ofereix, vist des de la perspectiva d'un home com el que cerca, és, simplement una pèssima transacció. Vet-aquí perquè. Dient les coses clar i llampant, el que proposa és un simple negoci: vostè hi posa la bellesa física i jo hi pos els dobbers. Es tracta d'una proposta clara i sense embulls. Així i tot, però, hi ha un problema: amb tota seguretat la seva bellesa decaurà i un dia s'acabarà; en canvi és més que probable que els meus dobbers continuïn creixent. Així, en termes econòmics, vostè és un actiu que pateix depreciació i jo som un actiu que rendeix dividendes.

I vostè no només pateix depreciació, sinó que, com que aquesta és progressiva, sempre va en augment! Aclarint-ho encara més, vostè té avui 25 anys i continuarà essent hermosa els pròxims 5 o 10 anys, però sempre una

mica menys cada any. I llavors, si es compara amb una fotografia d'avui, veurà que ja ha tornat vella. Això vol dir que avui vostè està "en alça", en l'època ideal per esser venuda.

Emprant el llenguatge de Wall Street, el qui la tengu avui la deu tenir en "trading position" (posició per comercialitzar) i no en "buy and hold" (compro i retengui), que és per al que vostè s'ofereix. Per tant, parlant encara en termes comercials, el casament (que és un "buy and hold") amb vostè no és un bon negoci a mitjà/llarg termini, però llogar-la pot esser un negoci raonable del qual en podríem parlar.

Jo crec que, mitjançant una certificació de com està "de ben formada, amb classe i meravellosament hermosa", jo podria considerar el seu lloguer i li vull proposar el que sol esser una pràctica habitual en el món dels negocis: fer una prova, o sigui, un "test drive", per concretar l'operació.

Jack Paul Herderson
Inversor

Rebut per **correu-e**
Traducció de Josep Cortès

La cerimònia del te a Son Vives

Durant el mes d'agost, a Son Vives, es va fer una demostració de la cerimònia del te, apareguda al Japó durant el segle XVI, amb l'apogeu de la pràctica del Zen, escola del budisme que té la meditació com objectiu principal. La cerimònia va ser creada pel famós mestre Sen-no Rikû i des d'aquell moment va arrelar-se fortament a la societat japonesa, i es va difondre a les classes populars durant el segle XVIII. La cerimònia del te és considerada un element social molt important pels japonesos perquè en la seva pràctica troben una profunda dimensió espiritual.

En el prospecte deia que "amb la cerimònia del te descobrim uns

aspectes profundament arrelats a la cultura d'aquest país i de la seva manera d'esser:

1. La recerca de la senzillesa.
2. La quietud de la ment.
3. La gràcia i naturalitat del cos, reflex de la seva calma interior.

Els objectius de la via del te són en realitat cultivar aquestes qualitats, honorant mitjançant la bellesa, el respecte i l'harmonia, la rutina quotidiana.

La influència del budisme zen es fa notar en la cerimònia en una de les seves pedres angulars, la consciència del no-res que embriaga els assistents.

Els conceptes espirituals relacionats amb la cerimònia del te, a l'antic

Japó, partien de l'observació d'uns senzills requisits:

WA: L'harmonia o actitud de servei al proïsme, en el quedar diari.

KEI: El respecte mutu; haurà d'esser sempre el governador de les relacions humanes.

SEI: La puresa; mans netes, boca neta i pensaments nets, evitant l'exhibicionisme i l'ostentació a favor de la senzillesa.

JAKU: La tranquil·litat interior; i l'autodomini de l'ego que s'haurà de mantenir".

El Sant Rosari i la Verge Maria

Ignasi Umbert

Moltes vegades, quan vaig a un acte religiós, i especialment a funerals, sent comentaris sobre lo fatigós que és passar el rosari, i especialment pel que fa a la lletania, quan repeteixen "reina de tal, reina de qual", o "verge de tal, verge de qual". Sembla que avui, això de passar un rosari interminable és un anacronisme del passat, quan l'Església podia i volia tenir el ramat ben controlat i a la gent, que no tenia massa feines, els ho deien en llatí, la qual cosa suposava que els feligresos no entenien res del que el capellà o els capellans els recitaven (cal dir que ara, des del Concili Vaticà II, tant la missa com el rosari es diuen en llegua vernacle). Però això els era igual ja que anar a l'església no era més que una manera de passar una estona a l'ombra a l'estiu i al cobert a l'hivern, i més d'un aprofitava aquestes estades a l'església per a vendre les ametlles o els mens, o sigui, fer un bon negoci. I per altra part, la contestació dels pocs que contesten a la lletania recitada, no dic resada (abans, dèiem "ora pronobis"; ara dèim, "pregueu per noltros"), era i és rutinària i pocs són els que ho fan amb el sentiment que se suposa que s'ha de tenir quan un resa.

Perquè, la veritat, si creiem que la Mare de Déu és, efectivament això: la Mare de Déu, no té sentit anar recitant tot aquest enfilall d'adjectius que anem dient de manera rutinària perquè si es parla de la Mare de Déu això ja ho inclou tot, perquè, seguint aquesta línia, si la persona que passa el rosari troba que n'hi ha d'afegir, la cosa pot no tenir fi perquè els adjectius positius de la Mare de Déu per un creient són innombrables i si es fes així, la lletania semblaria un mai no acabar i tots acabaríem dormits dins l'església. Penso que amb una sim-

ple oració senzilla i plena de sentiment com fan a molts d'altres països no catòlics ja n'hi hauria prou.

Un altre aspecte que fa molt de temps que em crida l'atenció són els adjectius que es dediquen a Maria i els que es dediquen a Déu; sembla que hi ha una supremacia de l'anomenada Mare de Déu vers el Déu del Cel, quan a la Bíblia la figura de Maria és realment escassa per la importància que se li dona i se li ha donat fins ara. Si ens adonem i feim mentalment una volta pel món catòlic, veurem que la majoria d'esglésies estan dedicades a la Mare de Déu (el nom de cada una d'aquestes marededús és una altra història), i per exemple a Espanya hi ha molts pocs pobles que no tinguin la seva, la qual, sens dubte, sempre és millor que la del poble de veïnat. Per cert, aquí, a Espanya, totes les marededús, a diferència de molts dels altres països, tenen una habilitat: la Mare de Déu dels Desemparats, la Mare de Déu del Pilar, la Mare de Déu de Sant Salvador, la Mare de Déu del Rocío, la Mare de Déu de la Salut, la Mare de Déu de la Misericòrdia, la Mare de Déu de Gràcia, la Mare de Déu dels Remeis, la Mare de Déu de la Pau, la Mare de Déu de les Tempestes, la Verge de Lluc, la Mare de Déu del Castanyar, la Verge del Carme, la Verge de la Mercè, la Mare de Déu del Cócó, la Mare de Déu Trobada, la Mare de Déu dels malalts, la Mare de Déu dels rics, la Mare de Déu dels pobres, etc., etc., etc., i així tantíssimes altres com volguéssim, i en cas de necessitat hauríem d'acudir a la que ens pertoca o a la que tinguem més confiança perquè no hem d'oblidar que cada un té la seva; encara que totes aquestes imatges representen la mateixa Verge, cada una és millor que la de la ciutat o el poble veïnat. En altres països, solen tenir-ne una i ja en tenen prou.

Per altra part, sempre m'ha cridat l'atenció i m'ha semblat una contradicció teològica, quan diuen que Déu té mare però al mateix temps et diuen que sempre hi ha hagut Déu, "Déu és principi i fi", "Déu hi era abans que hi hagués res en aquest món"; Déu, segons

el Gènesi, cap. 1 vs. 1 i següents: "ho ha creat tot, el cel, la terra i la mar". I per altra part, diuen que és impossible que estigués casat, però va tenir un fill, que es va encarnar i es va fer home a través d'aquesta jueva de Natzaret anomenada Maria -Míriam en hebreu-, però el va tenir sense que mai se li rompés el virgo -recordeu la lletania: "Verge Fidel", en llatí "Virgo Fidei"-, no debades el seu marit, Josep, estava preocupat perquè li havien embarassat la seva esposa (Mateu cap1,v.18-20), (tres segles després es convertiria en Mare de Déu -en grec antic, Teotokos-). La pregunta és: quan va ésser que Maria es va convertir en Mare de Déu?, quan el fill de Déu, o sigui, Jesús, es va encarnar o quan se'n pujà al cel? No oblidem que Déu des del principi era i encara és, segons la teologia catòlica, trino, o sigui: Pare, Fill i Esperit Sant, però un sol Déu vertader; això és el que ens han ensenyat. La mare no apareix fins al cap de milers d'anys després de la creació del món; per tant, el fill ja hi era, però en un moment donat es va encarnar -sempre segons la teologia catòlica, perquè la Bíblia no diu res sobre l'assumpte- i es va fer home i durant trenta-tres anys va viure una vida terrenal; del qual tan sols sabem alguna cosa del principi i del final de la resta el silenci mes absolut; després, se'n va tornar al cel per a seure's a la dreta de Déu Pare. I per què no a l'esquerra? Qui ha pogut comprovar realment on seu si ningú dels que puguin haver estat al cel ha tornat per a confirmar aquest fet? O és que Déu també és de dretes? Naturalment, els primers capparees es veren amb moltes dificultats per a explicar tots aquests fets tant inversemblants i decidiren que l'única manera era declarar-ho dogma de fe i el qui no ho cregués, anatema, que traduït a la realitat volia dir que tot aquell que no ho cregués anés, partir d'aquell moment, tot dret a l'infern, a cremar eternament. I fins ara ni l'Església ni els teòlegs han estat capaços de donar un aclariment lògic; no sé si és perquè no han volgut, perquè no ho saben o perquè no els convé. Vés a saber-ho.

I ja per a completar aquest article, miraré de fer una mica d'història sobre quan el cristianisme catòlic -universal, en grec antic- va decidir declarar Maria, Mare de Déu. El fet no va ésser fins al segle V, en concret l'any 431, quan en el Concili d'Èfes, els cap-pares reunits, després de llargues i acalorades discussions i després de varis concilis, declararen la Mare de Jesús de Nazaret, Mare de Déu. El seu fill, Jesús, havia estat anomenat fill de Déu en el concili de Nicea, l'any 324, o sigui, que fins més de 100 anys després no es va considerar Maria, Mare de Déu. I fins el 1854, durant el Concili Vaticà I, a proposta del Papa Pius IX i amb l'oposició de bastants de participants en el Concili, es va declarar l'anomenada Verge Maria, concebuda sense pecat, si bé aquesta idea venia de molt enrere. Ja en els nostres temps, el papa Pius XII, al 1950, va declarar solemnement la Verge Maria, Assumpta al cel, sense que les seves despulles haguessin d'esperar el Judici Final. Ja en els anys seixanta, Pau VI la va anomenar Mare de l'Església. Finalment, cal dir que durant el papat de Joan Pau II -possiblement el papa més marià de la història del papat- es va iniciar un moviment dins l'Església Catòlica, que encara segueix, perquè el Papa, ex-Cathedra -quan parla d'aquesta forma el Papa és infalible, o sigui, no es pot equivocar-, l'anomeni Cor-redentora!!!, o sigui, que estigui al mateix nivell de Crist, i així a la Trinitat s'hi afegirà la Deessa mare i el retorn a les antigues religions paganes serà un fet. Però aquesta proclamació encara no s'ha fet; es farà? Com podem veure, tot això ha estat un procés llarg que ha duit bastanta retòrica i de fet encara ara hi ha moltes confessions cristianes que no admeten el fet de la virginitat de Maria. La Bíblia dedica molt poc espai a la figura de Maria, del qual en podríem destacar tres aspectes: l'Anunciació -tan retratada en els quadres de l'època renaixentista- (Lluc, cap.1, vs. 26-38); la Crucifixió, (Joan, cap.19, vs.26-27); i el Magnificat (Lluc, cap1, vs. 46-55). Els altres moments en què apareix la figura de la Verge Maria és en qualitat de mare de Jesús i ella sembla que no és gens cons-

cient que és Mare de Déu, a pesar de l'anunciació que li havia fet l'Àngel del Senyor i dels miracles del seu fill. I així pareixen indicar-ho les paraules de Jesús a Mateu cap. 12, v s.46-49; Marc, cap.3,v31-35 i Lluc, cap 8, vs.19-21; també a Lluc, en el cap.2 vs.48-50, i també apareix a Joan, cp.2 vs.3-7. Els Fets dels Apòstols parlen més de sant Pau que de Jesús en sí mateix i a Maria ni l'anomenen. Això és tot el paper de Maria, mare de Jesús segons la Bíblia, o Mare de Déu segons l'Església Catòlica; i aquest paper és realment senzill per la importància que a partir del segle V se li ha anat donant. Essent així que moltes vegades un té la impressió que l'Església Catòlica dóna més importància a la seva figura que a la pròpia de Déu o a la de la segona persona de la Trinitat, Jesús. Quan un fa una lectura sense prejudicis previs comprova que la figura de la Mare de Déu no és més que el d'una obedient al·lota que comparteix la fe dels seus majors, i com ella mateixa diu en el cp.1 v 38 de l'Evangeli de Lluc: "Vet ací l'esclava del Senyor"; són, sens dubte, paraules profètiques perquè damunt aquest versicle, els cappers de la nostra Església Catòlica, Apostòlica i Romana, començant per Agustí d'Hipona i acabant per Joan Pau II, hi han construït

tota la teologia de la inferioritat de la dona i del paper de la dona dins el ser de l'Església Catòlica, i ha tingut una importància capital en el tractament que durant 1.700 anys ha tingut, i encara té, contra ella.

Finalment, si ens fixem una mica veurem que les aparicions de la Mare de Déu comencen ja al cap de poc temps de la mort de Crist -la Verge del Pilar l'any 40, set anys després de la mort de Jesús, a l'apòstol Sant Jaume- i segueixen essent nombroses durant l'Edat Mitjana, però és a partir de mitjan segle XIX quan aquestes aparicions comencen a fer-se quasi quotidianes -Fàtima, Lour-des, Knock, Garabandal, entre d'altres- i quasi sempre aquestes aparicions són a nins, nines, persones majors o a gent bastant innocent, o a vius que sempre han estat disposats a fer negoci; quasi mai són a gent rica o a llocs amb molta de gent que pogués verificar aquests fets com caldria. Però una cosa sí està clara i és que com a altres religions, passades o actuals, l'Església Catòlica n'ha sabut treure uns bons rèdits econòmics i això és el que importa, seguir explotant la gallina dels ous d'or que un dia l'anomenat Pau de Tars (abans Saulo, o sigui, el tretzè deixeble de Jesús) va crear i Constantí va ratificar el 313 de l'era cristiana amb l'edicte de Milà, passant-se el vertader missatge de Jesús per la seva corona d'emperador romà. Mentrestant, les esglésies, monestirs i capelles plenes d'imatges, cada una al gust de cada artista, dedicades a la Verge Maria segueixen augmentant i les monedes segueixen caiguent dins els caixonets d'almoines. Aquesta és una mica la història d'aquella joveneta que es va casar amb un home bastant major que ella anomenat Josep i que un dia es va convertir en Mare de Déu; el creure-ho és ja una qüestió de fe i si un en té no cal dubtar-ho; si no és així, analitzant una mica com es varen produir els fets un té la impressió que aquella joveneta jueva no tenia res a veure amb tot el que els primers cappers de la naixent Església Catòlica decidiren ara fa mil cinc-cents anys. Alabat sigui Déu i que el dia del Judici Final tingui en compte totes aquestes coses.

Cardassar, tornejos d'estiu i curses

Pau Quina

Vaja un titular llarg i sobrecarregat d'informació que he posat. No es donaria per bo a cap examen de la carrera de Periodisme. Però i què voleu, entre vacances i el fet que la revista sigui mensual, se m'han acumulat les notícies una darrere l'altra i m'he vist obligat a fer aquesta parrafada, que, per altra banda, serveix per donar a entendre el dens contingut que espera al lector. Però menys xerrar i comencem.

Cardassar

El Cardassar comença un nou curs renovat de dalt (la directiva) a baix (l'equip). Primer cal informar de la notícia que segurament tothom ja sap i és que en Planas (regidor d'Esports de l'Ajuntament) és el nou president del club. Segons diuen, pretén seguir la línia de l'anterior directiva, sense fer cap revolució dràstica. Per això, segurament, ha confiat en dos homes claus de l'anterior junta: en Paco Acuña, perquè continuï com a entrenador de l'equip; i en Munar, com a coordinador del futbol base. A més, ha reforçat l'equip amb els fitxatges dels davanters Mateu Pascual (prové del Badia i està cridat a ser l'estrella de l'equip) i Guillem Morey (provinent del Barracar); els migcampistes Johnny (exjugador del s'Horta), Pep Lluís (dels Juvenils), i els germans Llorencins Móra, Jeroni i Mateu (que curiosament l'any passat eren entrenadors): i, finalment, els defenses Lluís Brunet (del Barracar), Biel Llinàs (llorencí que l'any passat jugava al Sant Cotoner a causa dels estudis) i Idevick (llorencí cedit pel Manacor). Per ara, amb tres jornades disputades la cosa no va gens malament ja que s'han sumat sis punts de nou possibles. Però no seria el Cardassar si no passàs alguna cosa estranya i, efec-

tivament, com cada any ja tornam tenir el corral remogut. Ara resulta que el tècnic, a partir del qual es va dissenyar l'equip, ha perdut la motivació. Sí, com ho heu entès. En tres jornades ha perdut la motivació. Com podeu suposar, aquesta deu ser la versió oficial i darrere segur que hi ha alguna cosa més greu que ha provocat que l'entrenador hagi dit adéu just estrenar-se la temporada. Però això ja és un costum en aquest equip, que ja fa tres anys que té el maleït vici de complicar-se la vida amb un canvi d'entrenador a les primeres de canvi. I després ho arrossegam tot l'any. La pregunta és: quan s'aprendrà la lliçó? Després de davallar de categoria potser? I ara ja em direu qui es farà càrrec de l'equip. Un nou entrenador de fora o l'apagafocs Munar?

Una altra mala notícia pel nostre futbol és que enguany no hi haurà Juvenils. I és que sembla que després d'haver estat l'esport rei del poble, el futbol està un poc en crisi. El tennis, el bàsquet, la bicicleta, córrer... sembla que li roben protagonisme. Sinó, no s'entén que no bastin els al·lots per formar uns simples Juvenils (feia temps que això no passava). A més, els grans només compten amb sis llorencins a la plantilla, a pesar que el club hagi volgut reforçar aquest aspecte. En resum, el panorama pinta ben malament per al

futur pròxim.

Tornejos

Recordem que durant les festes hi va haver dos tornejos interessantíssims: el de futbol-7 i el de tennis. En el primer va resultar vencedor, a pesar de la seva joventut, el Vila-real, que es va desfer amb certa comoditat del Llorenç Bauçà. Ja avisàvem a l'anterior revista del potencial d'aquest jove equip, el qual s'ha confirmat amb l'obtenció d'aquest trofeu. Pel que fa al tennis, ni tota l'esquadra de serverins va bastar per desbancar en Trompes del trono. De fet, ni arribaren a la final. Va haver de ser un llorencí, en Pedro Riera, qui intentàs desfiar la supremacia del campió, però a pesar de ser un digne finalista no va poder fer res per canviar el panorama. El resultat (6-3, 6-1) ho diu tot. Pel que fa al grup C, en José Cardo va desfer-se d'en Pedro Cristaler per un contundent 6-1, 6-0. L'any que ve convindrà que s'apunti al grup B. Finalment, en Mateu Àngel s'aprofità dels nirvis d'en Pisca petit per derrotar-lo 6-3, 6-0 i fer-se amb el trofeu del grup B. Per cert, no sé si us hi heu fixat però en el nostre poble (i per més inri en totes les categories) les finals continuen sense ser gens disputades. No hi ha manera.

També cal contar que per setembre (aprofitant les festes de la Mare

de Déu i de sa Coma) es va realitzar un altre torneig de tennis. Aquest pic es va disputar a la costa, a les pistes de Protur, i es va canviar el trespol d'Es Moleter per la terra. Però a pesar del canvi de superfície el resultat va ser el mateix: en Trompes va resultar guanyador. I això que a la final es va trobar amb el darrer jugador que havia aconseguit derrotar-lo al torneig llorençí, en Colau. Segurament per això aquest pic el resultat va ser un poc més emocionant que d'altres vegades (6-0, 2-6, 6-2), però, com sempre, el trofeu va anar a parar a l'estant d'en Pedro.

Diverses curses d'estiu

Ja sabeu que Flor de Card agafa vacances durant l'estiu, però els malats del córrer no, i per això aquests mesos han disputat diverses curses atractives, com ara dues duatlons, una a Vilafranca i l'altra a sa Coma, i una cursa nocturna a Alcúdia.

La duatló de Vilafranca estava formada per

12,5 km amb bici i 5 corrent. La parella Cristina Fullana- Jeroni Pep aconseguí un meritori sext lloc amb un temps de 54 minuts i 46 segons. Al-tres parelles llorencines que cal destacar són les formades per Joan Gomila i Esteva Sancho (quedaren en desè lloc amb un temps de 56 minuts i 5 segons); Jordi Minero i Andreu Llinàs (dissetens amb un temps de 57 minuts i 1 segon) o en Miquel Munar i en Juandel (trentaquatre amb 59 minuts i 57 segons).

La cursa nocturna d' Alcúdia, pel que sembla, no va anar tan bé, ja que la majoria de llorencins varen partir massa accelerats i els 7,4 quilòmetres

que durava la prova es feren més llargs del previst. De totes maneres no quedaren gens malament (basta saber que na Cristina Fullana va quedar segona en la categoria de fèmines). Llàstima que no disposem de la classificació i els temps de cadascun.

Però la prova més important que varen disputar va ser la de sa Punta de n'Amer (duatló de 12 quilòmetres amb bici i 5 corrent), inscrita dins les festes patronals del poble. La participació en aquesta prova fou màxima i l'estol de gent que s'atraca a gaudir de l'espectacle també. Fins i tot una olímpica com na Margalida Fullana va participar-hi. Només perquè veieu un poc el nivell que hi havia. La classificació dels nostres va ser la següent:

- 5. Margda. Fullana-Esteva Sancho 54:15
- 17. Jeroni Pep-Sion s'Elèctric 58:13
- 26. Toni Gomila-Joan Sancho 1:00:24
- 27. Jordi Minero-Andreu Llinàs 1:00:54
- 40. Miquel Munar - Juandel 1:02:53
- 49. Cristina Fullana-Mda. Garcia 1:04:07
- 62. Jaume Rotlo-Toni Gelabert 1:05:47
- 104. Juanillo-Joan Riera 1:13:21
- S/N Joan Pascual-Toni Ximelis -

Per acabar, voldria informar-vos que d'aquí unes setmanes els nostres corredors duran la seva malaltia més enllà de Mallorca. Ni més ni manco que a Ciutadella. I és que això ja traspasa fronteres. El mes que va ja us contaré com els hi ha anat.

ELS TRESCADORS
Sant Llorenç des Cardassar

SA CAPELLA BLAVA

26 d'octubre del 2008

Guia: Amador	Partida: 8'30 hores
Durada: 6 hores	Inscripcions: del 16 d'octubre
Dificultat: ●●●●	Preu: 11 €

●●●●: Només recomenable per aquelles persones entrenades i disposades a caminar molt o haver d'usar les mans per franquejar passos i obstacles considerables.

Informació als telèfons: 971 838 069 – 655 582 595

www.elstrescadors.es

Ja hi tornam a ser!

Ha passat l'estiu en un "no res" i ha tornat el setembre. Per a nosaltres ha començat el darrer curs a l'escola, però per a un bon grapat de mestres enguany és el primer any que fan escola aquí.

Entre ells n'hi ha una partida que són de Sant Llorenç o que viuen al terme municipal, a fora vila o a Son Carrió. Uns altres s'han de desplaçar de més enfora.

Hem volgut demanar a cada un dels nous professors i professores alguna cosa sobre la seva feina:

Començam per la mestra d'anglès de segon cicle, na Sofia:

-Hola. Sabem que tu vares ser alumna d'aquest col·legi. En tens bons records?

-Sí, perquè varen ser els millors anys de la meva infància.

-Què és el que trobes que ha canviat més de quan tu venies a escola a ara?

-L'estructura. Ara l'escola és molt gran.

Continuam pel professor d'Educació Física dels més petits, en Pere Josep:

-Sabem que tu també vares venir a escola aquí. Durant quants d'anys?

-Durant vuit anys.

-Què trobes que ha canviat de les instal·lacions?

-La part nova de l'escola, han llevat els pins i han fet un "poli" nou.

De Son Carrió ha vingut n'Emilio, que també ja coneixíem:

-Fa uns anys vengueres com a practicant d'Educació Física a l'escola, però ara ets mestre de Primària. Quins curs tens?

-Som mestre de primer B.

-Que t'agrada més fer de professor d'Educació Física o fer de mestre de Primària?

-De les dues coses, tant d'Educació Física com de mestre de Primària.

La mestra d'Anglès de tercer cicle, n'Antònia, també ve d'aproper:

-Hola, on vius?

-A fora vila, a Son Carrió.

-Quins avantatges trobes que té viure a prop del lloc de feina?

-Menys pèrdua de temps, menys perill d'accidents.

En Toni, el mestre de cinquè B i la seva dona, na Magdalena, la mestra de segon B, viuen a Son Carrió. Feim aquesta pregunta a en Toni, ja que na Magdalena està de baixa perquè està a punt de tenir un infant:

-Quins avantatges o desavantatges trobes que té fer feina junts a la mateixa escola?

-Així ens feim companyia si un es troba malament, i podem tenir converses sobre la feina. Potser passam massa temps junts.

Ara li toca al nostre professor d'informàtica i mestre de primer A, l'altre Toni:

-Trobes que és importat per als alumnes saber manejar bé l'ordinador?

-Sí, molt!

-Per què?

-Perquè l'ordinador és una eina que pot proporcionar un aprenentatge més significatiu per a l'alumne.

La mestra d'Anglès del més petits, na Catalina, també contesta les nostres preguntes:

-Trobes que els més petits duen bon nivell d'anglès?

-Es veu que estan acostumats a fer anglès i estan molt motivats.

-És divertit ensenyar-los?

-Sí. Són molt agraïts i disfruten aprenent.

En Josep és un mestre que ensenya a alumnat de diferents nivells, grans i petits.

-D'on vénés?

-De Campanet.

-Trobes que hi ha bon ambient al centre?

-Sí. Hi ha un ordre.

Na Francisca, mestra de l'equip de suport, com en Josep, ajuda a alumnes de diferents edats.

-En què consisteix la teva feina?

-Som especialista en llenguatge.

T'agrada?

-M'agrada molt.

Na Maria Bel és la mestra que substitueix na Magdalena mentre duri el seu permís maternal.

-Estàs contenta de la teva feina?

-Sí, hi estic.

-T'agradaria poder-te quedar aquí tot l'any

-Sí, m'agradaria molt.

Esperam que per a tots ells i per a tots nosaltres aquest curs sigui un bon any!

Marina Pont i Maria Ant. Pascual
alumnes de 6è B

...i, cada dia, un gra més

full informatiu núm. 17
setembre 08

Amics i amigues,

Com cada any, al setembre, hem començat les classes i les activitats ambientals; aquest és el primer full informatiu d'enguany.

* Coincidint amb la setmana europea de la mobilitat, que a la nostra localitat també se celebra amb distints actes, nosaltres volem recordar que aquest curs continua la campanya "Vine a l'escola sense cotxe". Cada alumne ha rebut un adhesiu que explica el que aconseguirem si deixam el cotxe aparcad i venim a l'escola a peu o amb bicicleta:

- + seguretat
- trànsit

- renou
- + tranquil·litat
- contaminació

* Per reduir residus a l'escola ens proposam que tots i totes duquem el be-
renar dins capses "fiambreses" del ta-
many adient i identificades amb el nom
i el curs. Ens serviran també per endur-
nos a casa una mostra del que produeix
el nostre hortet els dies que ens toqui
anar-hi a fer un poc de feineteta.

* Aquest curs estam d'enhonorabona! Hem
estalviat energia, materials i doblers ja
que reutilizam una bona part dels llibres

que necessitam a l'escola.

* Per poder continuar amb la campanya
de recollida d'oli, que el curs passat va
ser tot un èxit, hauriem de retornar totes
les botelles, encara que no estiguin ple-
nes, i així podrem millorar, el més aviat
possible, el sistema d'identificació per
facilitar el retorn.

Gràcies per la vostra atenció.
El mes proper tendreu més informació.

Alumnat de 6è nivell
CP Mestre Guillem Galmés

Espipellades

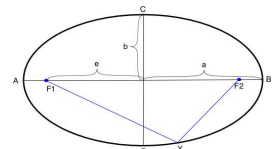

N'Andreu Salas me va dir que posàs que sa rotonda de s'entrada, davant es seu garatge, fa de paret si es pontet d'es torrent no dóna abast i una gran part de s'aigo l'inunda fins gairebé un metre d'alçada. I que tot això no passaria si estàs arran de terra, ja que s'aigo li passaria per damunt. Au, ja està posat.

Ha passat s'estiu, arriba sa temporada de ses brusques i ses torrentades i es Consell no ha fet nets es nostros torrents, que segueixen tapats per canyes, romaguers, pedres, terra i qualque deixalla.

Després, si vénen ses inundacions i ets horts se fan malbé, diran que no tenien temps per arreglar-los a tots i que tenguem paciència.

I de s'assumpto d'es telèfons, que hem de dir? Que es tres regidors tocarien haver insistit abans perquè posassin els números en nom seu? Que es batle i es regidor de Noves tecnologies ho haurien d'haver controlat? Que es funcionari encarregat hauria d'haver estat més diligent? Que es Partit Popular no és es més indicat per donar exemple d'honestedat, amb molts d'alts càrrecs seus dins sa presó?...

Josep Cortès

Empèdocles

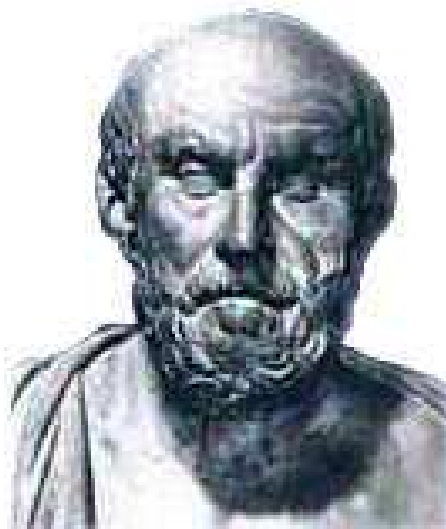
Crom el Nòrdic

Vida, escrits i personalitat

Se sap, amb bastanta aproximació, que Empèdocles nasqué en Agrigent el 492 a.C. i morí el 432 a.C. als seixanta anys d'edat. Tenia una mica menys de setze anys quan va escoltar Jenòfanes (mestre de Parmènides) i va decidir dedicar-se a l'estudi de la naturalesa. També va conèixer al mateix Parmènides i a Zenó; possiblement les tesis de la unitat de l'ésser i de l'absència de moviment no impressionaren Empèdocles, però n'adoptà alguns aspectes. Després s'inscriví a una escola pitagòrica, i és indubtable que deixà rastres en el seu pensament (és un fet que el nostre filòsof adoptà totalment la tesi pitagòrica de la reencarnació de les ànimes). També freqüentà escoles orientals, com els egipcis i els caldeus, si bé els seus interessos eren religiosos i místics: Empèdocles era un entès en els coneixements de màgia, metempsicosi (reencarnació), màntica (endevinació del futur) i fins telequinèsia (moviment d'objectes a distància), que en el seu temps estaven bastant de moda. Fins i tot es diu que Empèdocles feia miracles i fins que va poder fer ressucitar una dona que es donava per morta. (El que sí és cert és que era vist com una espècie de semi-déu, si bé en part aquesta admiració que li tingueren els agrigentins es deu a les millores tècniques que féu en la seva ciutat, que aleshores eren molt més sorprenents; per exemple, es diu que féu un sistema d'irrigació d'aigües que permetia que els seus conciudadans disposessin d'aigua durant tot l'any).

També es dedicà a la reforma moral i política dels ciutadans d'Agrigent (la seva ciutat natal on visqué una part fonamental de la seva vida, com hem dit). Sembla que fins arribà a proposar una nova forma de govern basada en una major igualtat civil. Les seves propostes no arribaren gaire lluny, i fins el poble se'l prengué a broma posant-li el sobrenom de "tirà".

Es diu que Empèdocles escrigué més de quaranta tragèdies, alguns assajos polítics, un relat històric i un

preàmbul en honor a Apòl·lon, però que decidí cremar totes aquestes obres. Tota l'obra d'Empèdocles que conservem són 400 versos (de 5.000) de dos poemes: La Naturalesa i Purificacions.

Empèdocles, una mica amb l'estil de Newton, és mig home de ciència, mig filòsof i mig místic. Era fidel a la tradició pitagòrica i òrfica, creia en la reencarnació i s'abstenia de menjar carn ("doncs mai saps si el pollastre que menges no és un familiar teu reencarnat"). El nostre pluralista creu fermament en un pessimisme i un desànim propis del pensament religiós més extrem: depenem de la voluntat dels déus i només si aquests ho volen ens reencarnarem en un ésser millor. (De fet, la seva filosofia està més prop d'una visió místico-màgica que d'una visió científica i mecanicista de l'univers).

La filosofia d'Empèdocles

La filosofia d'Empèdocles, possiblement la primera que inclou idees bastant pròpies de l'atomisme, accepta (o inventa) la teoria segons la qual l'univers està format per multitud de petites peces que s'ajunten i se separen contínuament. D'aquestes peces n'hi ha de quatre classes: terra, aigua, aire i foc. D'aquestes peces, Empèdocles les anomenà les arrels de tot, però, a partir d'Aristòtil, són més conegudes com els quatre elements. Les "peces de lego" d'aquests quatre tipus existeixen des de

sempre, mai aparèixen del no-res ni desapareixen; són eternes, sempre n'hi ha exactament el mateix nombre. Però per tal d'explicar què les posa en moviment, Empèdocles ens descriu, d'una forma semblant a algunes doctrines mítiques, dues forces: l'Amor i l'Odi, que contínuament posen l'univers en moviment. Al principi hi havia només una esfera en l'univers, i regnava l'Amor. Després vingué l'Odi, i l'esfera se separà. Arribarà un dia en que les partícules estiguin desperdigades, quan aleshores tornarà l'Amor i es tornaran a ajuntar. I així fins fer infinits cicles. (Aquesta teoria recorda, en alguns aspectes, la tesi del Big bang).

Per a Empèdocles, pensar en un déu creador o en una matèria informe no té sentit. La creació no existeix. Els cicles universals existeixen des de sempre i existiran per a sempre. (Les seves tesis recorden en molts sentits les posteriors de l'etern retorn de l'estoïcisme i, molt després, l'etern retorn de Nietzsche).

A part de la filosofia, també es preocupa de tesis de l'astronomia. Per exemple, sosté (en contra de la teoria, aleshores vigent, que la Lluna és un déu) que l'astre llunar s'ilumina per reflex directe de la llum del sol i dóna una explicació, primitiva però d'un cert realisme, sobre la causa dels eclipsis, que aquí no expliquem. (També Demòcrit i Anaxàgores s'ocupaven d'astronomia, i feren teories bastant similars a les d'Empèdocles).

Sobre la ignorància dels atenesos en astronomia, explicarem una anècdota. Un cop Pèricles estava a punt d'embarcar-se en un vaixell, quan el capità digué que no ho volia fer. A la pregunta de Pèricles de per què no, el capità digué: "Mireu, el cel s'enfosqueix, això vol dir que els déus no volen que avui sortim a la mar". Pèricles es tapa el cap amb la seva capa i diu: "I tu trobes que això fa por?". "No", diu el capità. "Doncs mira (diu Pèricles) l'únic que passa és que, ara, el cos que tapa la meua cara del sol és més petit que el que ara estàs veient".

Aquesta actitud (enemiga de la

superstició) davant d'un eclipsi, mostra la superioritat de coneixements de l'estadista atenès respecte a la credulitat comuna de la gent del poble.

Per últim, és necessari remarcar que Empèdocles (com Anaxàgores) té una tosca teoria de l'evolució. Al principi les partícules estaven desordenades, i es formaren ésser extrany: cossos sense colls, braços sense tronc, animals sense cap, etc., fins que amb el pas del temps, d'aquesta espècie de monstres anaren morint poc a poc els menys dotats i només quedaren els més aptes. Com es pot veure, el paral·lelisme amb Darwin en alguns punts és obvi.

Significat d'Empèdocles

La filosofia d'Empèdocles no tingué tanta influència en el futur com la de Demòcrit o la d'Anaxàgores.

Aristòtil adoptà la teoria dels quatre elements en la seva filosofia de la naturalesa, la qual cosa retrassà l'a-

parició de la ciència moderna. (No oblidem que la "física" d'Aristòtil fou l'adoptada per l'antiguitat i l'era medieval, ignorant les tesis atomistes i evolutives del pluralisme, i això féu que, almenys des del punt de vista científic, ens quedéssim encallats durant molts segles).

Curiosament, l'escola mèdica de Flistó, adoptà la filosofia d'Empèdocles com a base de les teves observacions sobre la medicina. La teoria dels quatre elements fou vista com un paral·lelisme dels "canvis d'humor" que experimenta el cos. Segons la predominància d'un o d'altre element, l'organisme experimenta canvis i evolucions. (Aquestes teories s'oposen a les supersticions religioses que infestaven la ciència de la medicina per aquells temps, malgrat estiguin encara molts passos enrera de la ciència medicinal moderna. Desgraciadament la influència d'agustinians, aristotèlics i cristians impedí que es desenvolupés aquesta "visió científica del món". De fet, és fins pro-

bable que Empèdocles tingués alguna influència sobre Hipòcrates, el pare de la medicina).

També se li reconeix el mèrit d'haver estat un dels primers pioners del pensament mecanicista. Segons Empèdocles, tot i que existeixin els déus, el món actua de forma mecànica i les partícules xoquen unes amb altres de forma predeterminada i la casualitat no existeix. El mecanicisme, inventat (o preludiat) pels grecs, desaparegué durant l'edat mitjana i reaparegué durant els primers temps de la ciència moderna, si bé actualment es té per descartat.

És evident, doncs, que, anticipant-se cronològicament (o no) a Anaxàgores, Leucip i Demòcrit, Empèdocles fou un petit pioner de la filosofia presocràtica. El seu pensament, a mig camí de la ciència i de la religió, ha deixat un rastre permanent en la història. Però si el pensament d'Empèdocles encara ens resulta rellevant avui en dia, és una cosa que ho ha de decidir la posteritat.

Aire net per a tothom

Ajuntament

Del 16 al 22 de setembre se celebra la setmana de la mobilitat sostenible a tota Europa. El lema d'aquest any és "Aire net per a tothom" i l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar s'apunta a aquesta iniciativa en el marc de potenciar l'ús alternatiu al vehicle privat, acció inclosa en el Pla d'Acció de l'Agenda Local XXI del municipi. L'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar ha anat celebrant aquesta setmana des de l'any 2005.

Les activitats previstes són les següents:

Dia 20 de setembre:

Bicicletada "Mou-te sense cotxe"

Itinerari des de Sant Llorenç, Son Carrió i sa Coma fins a Son Negre. (S'ha de portar casc). Sortida a les 11h de la plaça de l'Ajuntament de Sant Llorenç i de la delegació de sa Coma. Trobada a les 12 h a Son Carrió. Arribada a Son Negre a les 13h. Allà hi haurà tallers de reciclatge i jocs de medi ambient.

Dia 22 de setembre:

Lloguer gratuït de bicicletes

Lloc: delegacions municipals de Sant Llorenç, Son Carrió i sa Coma

Hora: 9-14 h

Dia 23 de setembre

Contacontes "Na Ferrereta, el calàpet xerraire"

Hora: 18 h

Lloc: Biblioteca de Sant Llorenç

Dia 24 de setembre

"El joc de la mobilitat sostenible"

Hora: 17:30 h

Lloc: Biblioteca de sa Coma

Dia 30 de setembre

Presentació del diagnòstic socioambiental del municipi de Sant Llorenç des Cardassar. Agenda Local XXI

Hora: 20 h

Lloc: Auditorium sa Màniga

*Toieria
Femenias*

*llistes de noces
objectes de regal*

Rector Basqual, 8 - Sant Llorenç

Com a mesures permanents, es preveu la col·locació de nous aparcaments de bicicletes i el CP Mestre Guillem Galmés continua amb la iniciativa "Vine a l'escola, sense cotxe", que consisteix en la creació d'un cinturó lliure de trànsit al voltant de l'escola a les hores d'entrada i sortida al centre educatiu durant tot el curs escolar.

NAIXEMENTS

* Dia 17 de juliol va néixer a Sant Llorenç na Maria Gelabert Llaneras, filla d'en Miquel Àngel i na Catalina. La nostra enhorabona.

* El 25 de juliol, a Cala Millor, va néixer na Sofia Mateu Vidal, filla d'en Rafel i na Magdalena. Salut.

* El dia 7 d'agost en Rafel Febrer i n'Eva Maria Negre tengueren un fill i li posaren per nom Martí. Salut.

* Dia 6 d'agost va néixer a Sa Coma en Charlie George Amott, fill d'en Mark i na Michelle. Congratulacions.

* El dia 13, a Sant Llorenç, va veure la llum en Miquel Oliver Fons, fill d'en Llorenç i na Margalida. Salut.

* El 7 d'agost va néixer a Cala Millor n'Asta Ngiaye, filla de n'El Hadji i na Maimouna. Salam.

* Dia 24 d'agost va néixer a Sant Llorenç na Cristina Lado Mesquida, filla d'en José Manuel i na Catalina. Salut.

* El 27 d'agost, a Sant Llorenç, va néixer en Yousef El Miri, fill de n'Omar i na Khadija. Salam aleikum.

* Dia 2 de setembre va néixer a S'Illot n'Andreu Bauzà Mas, fill d'en Miquel i na Miquela. Enhorabona.

* Dia 6 de setembre, a Son Carrió, va néixer na Maria Àngels Tovar Mascaró, filla d'en Geiler i na Magdalena. Enhorabona.

* Dia 8 de setembre va veure la llum a Sa Coma en Leonardo José Ríos Meneses, fill d'en Gember i na Jakelin. Salut.

DEFUNCIONS

* El dia 22 de juliol va morir, als 60 anys d'edat, en Mateu Sureda Cañellas, de malnom *Lloveta*, un llorençí d'adopció que vivia al Camp Rodó. Descansi en pau.

* Dia 2 d'agost va entregar l'ànima a Déu n'Antònia Estelrich Mesquida, *Molidaigo*. Al cel sia.

* Dia 7 d'agost va morir a Sant Llorenç n'Antoni Gomila Bauzà, *Sollo*, als 88 anys d'edat. Descansi en pau.

* El dia 9 d'agost va acabar la vida la llorencina Maria Umbert Lull, *d'es Lligats*. Que la vegem en el cel.

* Dia 11 d'agost, a Sant Llorenç,

va morir na Maria Pastor Planisi, de malnom *Caloniera*, Tenia 82 anys. Al cel sia.

* El dia 22 de setembre va morir Jordi Pont Salas, un llorençí de 94 anys que vivia al carrer Verge Trobada. Era el marit de *donya Bàrbara*, una mestra que va exercir durant quaranta anys a Sant Llorenç. A l'època en què encara no hi havia unitat sanitària, havia estat el practicant - una espècie d'infermer- i també fou el primer president de l'Associació de Jubilats, creada pel setembre de 1984. Descansi en pau.

* Dia 14 d'agost va entregar l'ànima a Déu n'Antònia Moll Miquel, una carrionera de 34 anys. Descansi en pau.

* El 4 de setembre va morir a Son Carrió en Gabriel Font Pomar, de 80 anys. Que el vegem en el cel.

* Dia 21 de setembre, a Cala Millor, va morir na Johanna Evans, de 40 anys. Descansi en pau.

* Dia 11 de setembre va acabar la seva vida a Sant Llorenç en Miquel Rosselló Pont, *Capirró*, a l'edat de 68 anys. Hi ha una ampla ressenya a les pàgines 16 i 17 d'aquesta mateixa revista. Descansi en pau.

* El 27 d'agost va morir a Sant Llorenç en En Jaume Riera Cabrer, de malnom *Muntanyer*, als 70 anys d'edat. Que puguem pregar molts d'anys per ell.

* El dia 18 d'agost va morir a Son Carrió en Bernat Josep Ros Rubí, de 36 anys. Era el fill d'en Pep Ros, que havia dirigit la coral Monteverdi, de Sant Llorenç i el nét d'en Sebastià Rubí, l'au-

tor de *Ai Quaquin*, que has vengut de prim! Descansi en pau.

* Dia 27 d'agost va morir a Cala Millor en Waldemar Litt, un alemany que estava de vacances per Mallorca. Tenia 58 anys. Al cel sia.

* El dia 29 d'agost, a Sant Llorenç, va morir en Jaume Girart Albertí, conegut com *en Jaume de Son Garriga*, a l'edat de 72 anys. Que puguem pregar molts d'anys per ell.

NOCES

* Dia 22 d'agost es casaren en Miquel Joan Gibert Fuster, ciutadà i na Linda Margaret Read Watson, del Regne Unit. Enhorabona.

* Dia 23 d'agost es casaren en Guillem Josep Grech Sánchez, de Palma i na Joana Maria Cabrer Sureda, de Sant Llorenç. Salut i força.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Relats breus

En el *Diari de Balears* dels diumenges 5 i 12 d'octubre sortiran dos volums de relats de joves escriptors de Mallorca, entre els quals n'hi haurà un del nostre col·laborador Pau Quina, que ha estat seleccionat. A hores d'ara no sabem quin dels dos diues sortirà.

Pareix ésser que el tema escollit serà el de la burocràcia, que ja va tocar en el curtmetratge que va presentar per les festes de Sant Llorenç. De fet, en Pau va escriure el relat i posteriorment va filmar la pel·lícula.

Els interessats en els escriptors locals no poden deixar passar l'oportunitat.

Fa cinquanta anys que el C.D. Cardassar va jugar per primera vegada a la III Divisió Nacional de Futbol

Ignasi Umbert

Efectivament, el setembre de 1958 el C.D. Cardassar s'estrenava jugant a la divisió d'argent del futbol espanyol. L'any anterior, després d'una extraordinària temporada, havia aconseguit l'ascens direct, sense haver de jugar la lligueta, ja que havia quedat classificat el primer del seu grup. El club ja feia un parell d'anys que ho intentava, tant és així que a la temporada 1957-58 va fer un gran esforç i va contractar un entrenador de reconeguda solvència: Sebastià Pocoví, ex-jugador del Mallorca i del Manacor, el qual va portar l'equip directament a la Tercera Divisió.

També es va aconseguir la cessió de varis jugadors de la Península, aprofitant que feien el servei militar a Mallorca: Faios, Mengod, Miret, Andrés i Lucas, jugadors tots ells que encara són recordats pels vells aficionats i seguidors del nostre C.D. Cardassar. Hi ha que dir que per a aconseguir la cessió d'aquests jugadors una peça clau va ésser el llorençí, aleshores president de l'Atlètic Balears, Gabriel Genovart, germà d'en Joan Garrit, qui, aprofitant la seva amistat amb el coronel d'aviació, senyor Canalejo, va fer possible aquestes cessions al nostre Club. El president del club i artífex de l'ascens, a més dels jugadors, va ésser en Joan Sureda, *Rico*.

L'ascens va omplir d'alegria tots els aficionats llorencins i es va completar amb la primera participació d'un equip mallorquí al campionat d'Espanya d'aficionats. L'anada es va jugar dins el camp de les Corts, aleshores habitual del C.F. Barcelona, contra el Barcelona Junior.

Aquesta primera temporada del Cardassar a la III Divisió no es pot dir

que fos brillant, però tampoc es va fer un mal paper, a pesar que els resultats no acompanyassin gens ni mica i acabàssim segons dels darrers, i no descendirem perquè el Mallorca ascendia per primera vegada a la Primera Divisió. La manca d'experiència dins la categoria es va notar i es reberen algunes golejades que encara es recorden, tot i que també cal dir que la majoria dels equips eren bastant millors que el nostre. Els directius i els aficionats començaren a despertar d'aquell somni que havia estat l'ascens i per a la temporada següent es va fer el possible per a reforçar l'equip i els resultats en aquesta segona temporada foren una mica millors i es va guanyar a equips tan importants com el Constància o l'At. Balears. Ja a la tercera temporada, no es van poder aguantar els costos i el descens ja a mitjan temporada estava cantat.

I així finalitza la història del Cardassar en aquesta primera estada a la categoria d'argent del futbol espanyol. I ja no seria fins quasi trenta anys més tard quan s'hi tornaria jugar.

Finalment, cal dir que una de les alineacions més habituals d'aquella època era: Lucas, procedent de l'At. Balears, o Carrillo a la porteria; defenses: Jordi Riera *Torrenova*, Miquel Vaquer *Fal'lera* i Perales, procedent del Reial Mallorca; a la mitja hi solien jugar en Montserrat Umbert *Mena* i en Joan Llinàs; i a la davantera en Joan Fornés, en Mateu Pascual, en Domenge, n'Agustí, en Rubio, en Sánchez, en Torrens i en Toni Salas *Vellaca*, més conegut per *Gento* perquè sempre emulava el mític jugador del Reial Madrid del mateix

nom. L'entrenador en aquesta primera temporada a la Tercera Divisió era n'Agustí, el qual havia jugat amb l'Espanyol, el Mallorca i el Manacor, entre d'altres, i també era jugador; el club, en aquesta primera temporada ésser en Jaume Brunet *Busco*.

Aquesta és una mica la història d'aquella primera temporada del nostre estimat club a la Tercera Divisió, ara fa cinquanta anys; de llavors ençà hi ha hagut moltes altres coses, inclús n'hi ha que diuen que qualche vegada també hi ha hagut fins i tot ganivetades, però això ja són farines d'altra pastera perquè n'hi ha que també saben dir mentides quan els convé i saben que sempre n'hi ha que s'estimen més creure-ho que anar-ho a cercar.

Sort i èxits per al nostre estimat club perquè, hi hagi les persones que hi hagi, el club queda i les persones se'n van i el que queda és sempre més important que el que se'n va; així és la vida.

Telèfons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditori	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Policia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

Joan Roig

Jaumet: Uep! Com venim de morenos, se veu que s'han aprofitat

bé ses vacances. No, i sou tots. Se veu que a voltros no vos afecta es síndrome post vacacional. Què? En duis moltes de noves? Idò es més feiner o es més informat pot començar. Perquè entre Tour, Giro, Volta, Olimpíades, Mallorca i nova directiva del Carde, supòs que mos dóna per passar una bona vetlada, o no?

Ramon: Jo començaré per ses vacances. No som un gran viatjador, per això quan surt me fix en ses coses, i no endivinaríeu lo que més enveja me produeix. No, no són es trens, ni es monuments, ni moltes altres coses interessants que un veu. Lo que de veres me fa enveja és sa neteja, veure aquelles ciutats i aquells pobles amb sos carrers, ses places o es jardins sense un paper o una llosca p'enlloc. Això fa enveja.

Julià: Sí, Mallorca tocaria ser un gran jardí i només és una caixa registradora, sense gens de neteja.

Xesc: Me pensava que només s'havia de parlar d'esport, però com veig, podem parlar un poc de política. Idò bé, jo m'imaginava sa fuita d'en Matas per s'assumpto des *palauet* i sa por de què, estant a s'oposició, no li recordassin es mal que va fer amb s'Eco-taxa. Però no, en Matas, un mediocre economista, va fitxar per s'imperi Barceló a canvi de qualque cosa. Què? No se sap, però se sabrà. I després d'haver-se informat de sa quantitat de corrupteles i d'ineptes comissionistes que tenia dins es seu govern, va aprofitar s'ocasió per amagar-se per Amèrica.

Julià: Vols tu dir que en Matas un dia mos mostrarà es seu patrimoni? I que té por de ser imputat?

Xesc: O no el mos mostrarà, però que el farà no ho dubtis; lo difícil és sebre on. A Mallorca té es *palauet*, que no és poc.

Jaumet: Meiam: en Tomeu en du una llibreta plena i voltros, amb sa

puta política, no n'hi deixau dir ni una. Li don es sus i que parli.

Tomeu: Començaré pel Carde, com a lo més proper. Bé, com tots sabeu, després de quatre anys d'una directiva de ses millors -almanco p'es futbolers- en tots es aspectes: deportiu, social i econòmic, uns quants directius cansats de només rebre coces, fins i tot alguns insults, han abandonat sa nau. Bé, és igual, com diu es refrany foraster: *A rey muerto, rey puesto*. Abans hi havia una directiva i ara n'hi ha una altra. Per favor, a sa nova directiva i a s'entrenador deixau-los fer feina tranquils, que a vegades basten cinc o sis per carregar-se una institució com el Carde, i aquest pic s'ha estat a punt. Per començar, ja no tenim juvenils, també dins sa *comissió d'entesos* se conserva es provocador. Ara que agafi es maneig un altre. Si hi ha temps, ja seguiré amb sos altres.

Xesc: Un moment, ara per mi no tenim massa temps, però a sa pròxima recorda-m'ho, perquè tu sempre parles de quatre o cinc. Que no se poden posar al davant aquests quatre o cinc?

Tomeu: Com tu dius, ni tenim temps ni és es moment, però tranquil, que hi ha més pa que llonganissa. De sa fuita de s'entrenador... opinions de taverna puc dar, perquè jo no he xerrat amb ell. Per uns, com que es seu cosí és president del Manacor, tot estava preparat; per altres, no hi ha *feeling* amb sa directiva; segons uns tercers, com que és un homo sense necessitats econòmiques ni esportives, sa temporada passada va venir per sa cara des president i p'es repte de ressuscitar un mort. Un poc de tot és segur que hi ha.

Jaumet: Per sa pròxima mos queda enrere tot s'esport. Meiam si entre tots hi pensam, però ara mos convé ser conservadors i seguir amb lo de sempre.

Julià: S'educació es s'art i sa ciència d'estimular, és complir es nostro destí a sa vida. No se pot només educar es cos d'un nin, també s'han d'educar s'intel·ligència i s'ànima. Educar un nin és posar-lo en estat de complir lo millor possible es seu destí a sa vida.

Xesc: T'has inspirar mirant entrenar es ninets? Idò anirem de nins. S'educació és desenrotllar a s'homo tota

sa perfecció de què sa naturalesa és capaç. Per educar bé un infantó lo primer de tot és precis establir sa consciència moral des nin, despertant es seus bons sentiments. Després se'ls ha d'acostumar a dominar-se a ells mateixos per poder aplicar lo bo i lo just. I lo darrer, se'ls ha de mentalitzar per complir amb es deures morals i cívics amb què se troba a sa vida.

Ramon: Jo creixeré un poc. Per què li serveixen a un homo ses oportunitats si quan les tenim molts no les sabem aprofitar? A ningú li falta sa força, lo que mos falta quasi sempre, és sa voluntat. Sa falta de fermesa i voluntat han fet aquest món tan desigual i injust.

Tomeu: Jo com a soci, afeccionat i altre temps molt involucrat, en diré tres des sofridors: s'antiga directiva va fer un homenatge a na Naomi Galmés; ets antics donaren un passi a tots es veïnats; alguns anys ho passaren puta, però sempre tengueren juvenils. Conseguiren de s'Ajuntament sa sala multi-usos. Com sempre, mos falta espai i temps, però seguirem.

Mariano: Un capellà ha d'abandonar per una temporadeta sa seva parròquia. Se'n va a veure es seu veïnat i company, li explica sa situació i li demana si se'n podrà encarregar un poc des seus feligresos. Mira, no hi ha massa feina, tu me dius dues misses es diumenge i es dissabtes, entradeta de fosca, una hora de confessionari, i això és tot. Sí, bé. Jo te faré una llista des pecats que se confessen i de sa penitència que les don. Arriba es dissabte i ja me tens es capellà, llista en mà i dins sa caseta. Arriba es batle. Ave Maria Puríssima. Concebuda sens pecat, quin temps fa que no s'ha confessat? I mentrestant ja mirava sa llista. Jo me colg amb sa secretària. Llista en mà. Perquè Déu t'ajudi a ser fort, de genolls resaràs un pare-nostro i tres avemaries. Després d'haver despatxat quasi tota sa llista, entra una jovenella tota decidida. I tu quins pecats has fet? Jo l'he xupada amb es *novio*. Agafa sa llista chupa... xupada... no hi ve! Amb això passa un escolà i el crida. Meiam, acosta't un moment. S'hi acosta, i li diu: Tu saps que dóna don Sennen per una xupada? Ann ets altres no ho sé, a jo me dóna una ensaïmada.

Contra un parc eòlic a les muntanyes llorencines

Plataforma

El dia cinc de setembre de 2008 diversos membres de la Plataforma en defensa des Puig des Coll (Muntanyes de Pocafarina), S'Esquerda i es Pou Colomer entregaren a l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar més de vuit-centes signatures de particulars i entitats en contra de la instal·lació en aquests indrets d'un parc eòlic. El signants donaven suport al següent escrit:

MANIFEST EN DEFENSA DES PUIG DES COLL (MUNTANYES DE POCAFARINA), S'ESQUERDA I ES POU COLOMER

"En el món actual en què el consum desmesurat de combustibles fòssils està provocant greus efectes sobre la conservació del medi ambient, està clar que s'ha de potenciar l'ús de les energies renovables com una part de la solució a aquest problema que pot posar en perill la Terra i la pròpia espècia humana.

Ara bé, el desenvolupament i

l'ús de les energies renovables no es pot fer a qualsevol preu ni a qualsevol lloc ni de qualsevol manera. És absurd que la instal·lació de les estructures necessàries per fabricar-les provoqui greus impactes ambientals i suposi un perjudici per a les persones, la fauna i la flora.

Les darreres setmanes hem sabut que a Sant Llorenç s'hi volen instal·lar tres parcs eòlics situats a S'Esquerda, Puig des Coll (Pocafarina) i es Pou Colomer, passant per damunt de l'opinió negativa de l'Ajuntament i de molts de veïnats i veïnades de Sant Llorenç des Cardassar.

Els molins per produir energia tenen una alçada de 125 m, més de tres vegades l'altura del campanar de Sant Llorenç i les pales un diàmetre de 90 m. Aquests molins, projectats a una zona declarada Àrea Natura d'Especial Interès (ANEI) es veuran des de tota la contrada, suposaran un impacte visual i sonor de primera magnitud i afectaran

la qualitat de vida de les persones, animals i plantes que viuen a tota la zona.

És per això que exigim a la conselleria de Comerç, Indústria i Energia del Govern Balear, que no autoritzin la instal·lació dels parcs eòlics al municipi de Sant Llorenç des Cardassar."

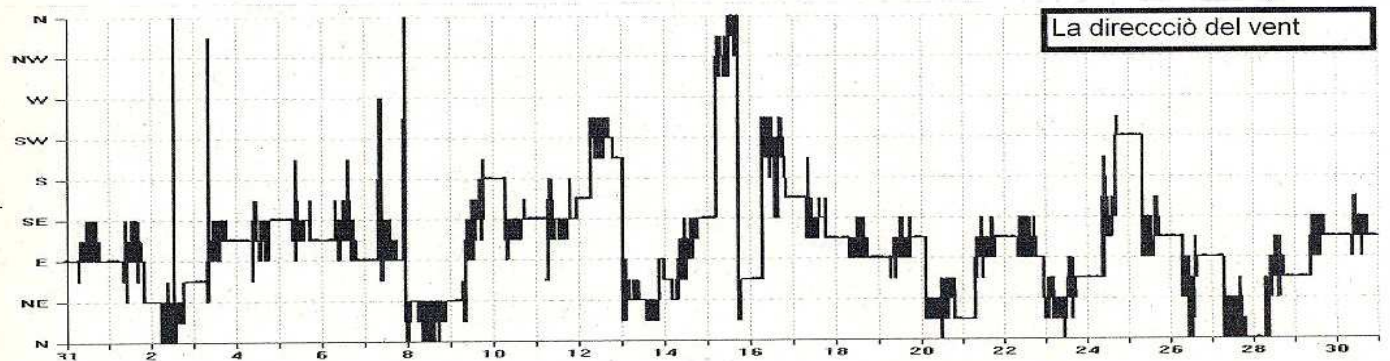
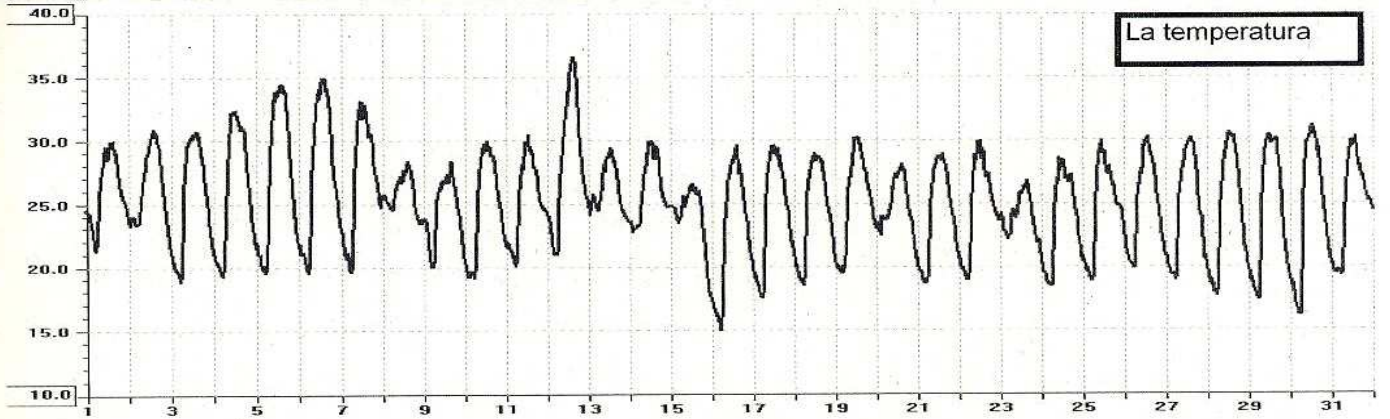
Els membres de la Plataforma declararen als mitjans de comunicació perquè s'havia procedit a la recollida de signatures i aquests, el dia següent es feren ampli ressò de la notícia.

Entre les properes actuacions que vol dur a terme la plataforma hi ha la de reunir-se amb les entitats i associacions del municipi, sindicats, partits polítics i consistoris de Sant Llorenç i Son Servera per explicar-los el treball que s'ha realitzat. També es pretén estendre la recollida de signatures al municipi de Son Servera que també es veu implicat territorialment en aquesta qüestió.

25	5	1	1	0	1	dias en mes de 30° C 20 dias	306,8 l/m2 pluja acumulada pols d'Àfrica aquest mes 5 dias
DIRECCIÓ DOMINANT DEL VENT: xeloc	TEMPER. MÀXIMA 36,7 °C	TEMPER. MITJA 24,5 °C	TEMPER. MÍNIMA 15,9 °C	RECORREGUT DEL VENT EN UN MES Kms 3496	VEL. MÀX DEL VENT. A S. LLORENC 48,3 K/h.	nits amb mes de 20 °C 8 nits	

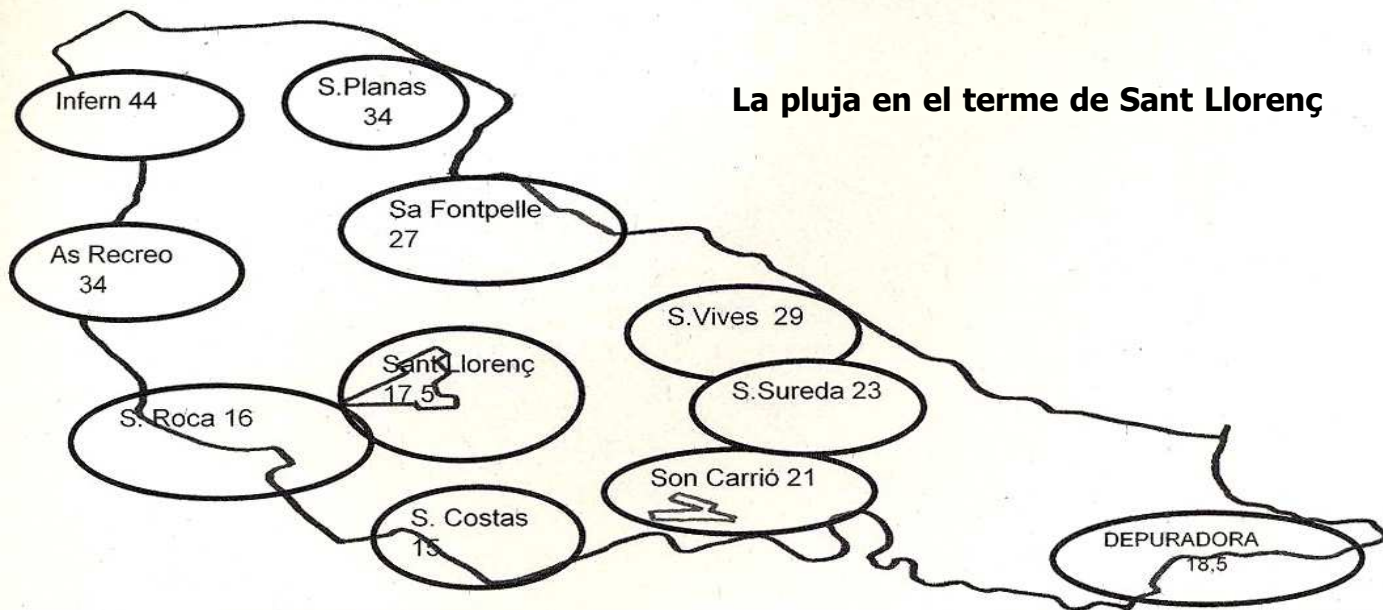
S'agost del 2008 ni ha banyat es paperins, ni ha fet molta calor, ni cap tempesta violenta, ni ha donat maldecaps an ets empresaris de festes i concerts nocturns. I és que de cada vegada pareix que s'estiu s'allarga més.

A G O S T 2 0 0 8						

13	11	6	4	0	0	dias en mes de 30°C. 7 dias	326,4 l/m2 pluja acumulada pols d'Àfrica aquest mes 5 dias
DIRECCIÓ DOMINANT DEL VENT: gregal	TEMPER. MÀXIMA 34,5 °C	TEMPER. MITJA 22,3 °C	TEMPER. MÍNIMA 11,5 °C	RECORREGUT DEL VENT EN UN MES 3.3012	VEL. MÀX DEL VENT, A S. LLORENC 38, K/h.	nits amb mes de 20 °C 5 nits	

La pluja en el terme de Sant Llorenç

Des de començaments de setembre s'estació meteorològica de Can Xesc funciona a internet, en fase de proves. Ha arribat es moment i cada cosa an es seu temps i a s'estiu, xigales. Per entrar a sa pàgina web s'ha de anar a s'adreça de s'Ajuntament i a sa portada, a baix a la dreta, s'ha de clicar damunt es temps; s'obrirà una plana de s'agència estatal de meteo "AEMET" i ben damunt tenim ses estacions de Sant Llorenç i Son Carrió. Sa de Sant Llorenç funciona amb horari universal (GMT), és a dir: darrera lectura 01/02/08 14:00. Aquest exemple són ses dades de les 12:00. Això funciona així perquè en meteorologia se regeixen p'es meridià de Greenwich (dues hores menys a s'estiu i una a s'hivern). I perquè quedi clar com se reparteixen es dividends, s'Ajuntament posa ets aparells i en Xesc els cuida i paga s'electricitat. Més clar, aigo. Si rebostejava bé p'ets apartats trobareu una muntanya d'informació, ja que sa màquina pren mostres cada 10 minuts.

S E T E M B R E 2 0 0 8	1	2	3	4	5	6	7
	8	9	10	11	12	13	14
	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28
	29	28					

DÈIEM FA TRENTA ANYS **Setembre de 1978**

Joan Rosselló escrivia sobre les festes de la Mare de Déu Trobada i deixava constància del cinquantenari de l'exemplament i restauració de la capella de la Mare de Déu que tingué lloc el mes d'octubre de l'any 1928.

El programa de festes era un programa de caire eminentment religiós (4 misses, cant dels goigs i col·locació de la imatge de la Mare de Déu a la capella reformada). Els actes cívics es concretaren en una mostra de pintura, actuació de la banda de cornetes i tambors, de la banda de música, l'actuació dels blavets de Lluc, partits de futbol, corregudes de pollastre i de cintes, trencadissa d'olles, ball de bot i traca.

Mateu Puigrós relatava el dia a dia de Son Carrió i explicava les activitats i projectes que estaven en marxa fa trenta anys al poble. El camp de futbol, la plaça

de l'Església i l'escola eren els temes més calents d'aquell mes de setembre.

La redacció de Flor de Card felicitava l'escola de Sant Llorenç pel fet que a la segona etapa d'EGB s'impartissin classes de mallorquí. L'enhorabona es feia extensiva al director, Joan Domenge i a l'equip de professorat.

DÈIEM FA VINT ANYS **Setembre de 1988**

L'editorial de la revista es feia ressò de la presentació de les normes subsidiàries del municipi de Sant Llorenç. Flor de Card reclamava la sortida de les carreteres del casc urbà, la integració de les vivendes en el paisatge i la dotació de zones verdes al municipi.

L'entrevista del mes es feia a n'Antoni Sancho i en Pere Pascual, que parlaven de "El Divino Cocoroco". Poca gent dels cinquanta per avall deuen recordar que era "El Divino Cocoroco". Els de més de cinquanta segur que se'n recorden. "El Divino Cocoroco" va ser una moguda associativa important basada en el futbol, en l'amistat i en la gresca.

DÈIEM FA DEU ANYS **Agost i setembre de 1998**

A la secció BATEC es feia esment a la consolidació de la Fira nocturna a l'estació (l'any 1998 s'havia celebrat la se-

gona edició). També es feia una crítica a les festes de Sant Llorenç i es demanava que en Tomeu Penya actuàs algun any a Son Carrió i així el poble descansaria. També es feia ressò de que el 5 de setembre els pescadors convidaren a sopar els llorencins. Que sigui per molts d'anys!

En Miquel Piris i en Josep Cortès feien una crònica de la primera marxa per les vies del tren fins a Manacor, celebrada el 12 de setembre de fa vint anys. També sobre el tren escrivien n'Ignasi Umbert i en J.A. Gregori, que feien record sobre la posada en marxa de la línia de Manacor a Artà el primer quart del segle XX.

Isabel M. Muñoz feia la semblança d'Antoni Riera Melis, llorençí, catedràtic d'història medieval de la Universitat de Barcelona. Antoni Riera parlava de la seva època d'estudiant, de l'elecció de l'especialitat d'història medieval, de la seva tesi doctoral sobre les relacions del Regne de Mallorca amb la Corona d'Aragó (1276-1311), sobre l'anàlisi de les reaccions dels diversos estaments de la societat medieval davant les catàstrofes naturals, especialment els terratrèmols i sobre la història social i cultural de l'alimentació en l'Edat Mitjana. Una entrevista que he passat gust de llegir.

Tomàs Martínez Miró

